

Radviliškio rajono savivaldybė

Projekto pavadinimas: **RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS BAISOGALOS MIESTELIO BENDROJO PLANO KEITIMAS**

Planavimo organizatorius: **RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS**

Plano rengėja: **UAB „SOSTINĖS STUDIJA“**

Teritorijų planavimo rūšis: **BENDRASIS PLANAS**

Etapas: **RENGIMO ETAPAS**

Stadija: **SPRENDINIAI**

Tomas: **II**

Metai: **2024**

Projekto Nr. TPDRIS **TPD Nr. K-VT-71-21-435**

Pareigos	Vardas, pavardė	Atestato Nr.	Parašas
Direktorė	Andželika Kažienė	ATP 1682	
Projekto vadovė	Andželika Kažienė	ATP 1682	

RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS BAISOGALOS MIESTELIO BENDROJO PLANO KEITIMO SUDĖTIS

1 TOMAS	ESAMOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS
2 TOMAS	BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMAS
3 TOMAS	SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS
4 TOMAS	VISUOMENĖS DALYVAVIMO ATASKAITA

TURINYS

1	BENDROJI DALIS	3
1.1	Planavimo tikslai ir uždaviniai	3
1.2	Planuojama teritorija.....	4
1.3	Bendrojo plano rengimo etapai	5
1.4	Plano koncepcijos rengimas.....	5
1.5	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.....	5
1.6	TPDRIS.....	5
1.7	Planavimo sąlygos.....	5
1.8	Teisinė aplinka	6
1.8.1	Teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai	6
	Teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai:.....	6
2	BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMO STADIJOS RENGIMO IR SPRENDINIŲ TAIKymo REIKALAVIMAI7	
2.1	Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos rengimo reikalavimai	7
2.2.	Bendrųjų sprendinių formavimo sprendinių taikymo reikalavimai.....	7
3	ERDVINĖS IR FUNKCINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS.....	8
3.1.	Baisogalos miestelio išorės struktūra	8
3.2.	Baisogalos miestelio vidaus struktūros plėtojimo kryptys	10
3.3.	Baisogalos miestelio teritorijos plėtros poreikis.....	14
3.4.	Funkcinių prioritetų plėtojimo kryptys.....	15
3.5.	Bendrieji teritorijos naudojimo reikalavimai	17
3.6.	Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptys.....	22
3.8.	Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo eiliškumo kryptys	24
4	GAMTINĖS APLINKOS IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS KRYPTYS	26
5	NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS.....	30
6	SOCIANĖS APLINKOS VYSTYMO KRYPTYS	33
7	EKONOMINĖS APLINKOS IR VERSLO VYSTYMO KRYPTYS	43
8	SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO KRYPTYS.....	46
9	INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS.....	50

1 BENDROJI DALIS

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas (toliau – Bendrasis planas).

Planavimo pagrindas:

- Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 21 d. sprendimas Nr. T-424 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimo ir planavimo tikslų nustatymo“;
- Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. A-720-(8.2) „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo planavimo darbų programos patvirtinimo“ patvirtinta Planavimo darbų programa (toliau - Planavimo darbų programa).

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: Kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas

Teritorijų planavimo lygmuo: Vietovės lygmens bendrasis planas.

Planavimo organizatorius: Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktorius (Aušros a. 10, lt-82196 Radviliškis, tel. +370 422 69 003, el. p. informacija@radviliskis.lt, savivaldybės interneto svetainės adresas www.radviliskis.lt)

Teritorijų planavimo dokumento rengėjas: UAB „Sostinės studija“, Preilos g. 39b-7, Neringa; adresas korespondencijai: Užupio g. 16-26, Vilnius, tel. (8 5) 261 9024, el. paštas: andzelika.studija@gmail.com

1.1 Planavimo tikslai ir uždaviniai

Planavimo tikslai:

1. įvertinti esamą miestelio teritorijų funkcinį zonavimą (pagal žemės naudojimo būdus) ir numatyti platesnį galimą alternatyvių funkcinį zonų reglamentavimą, kad būtų užtikrintas racionalesnis žemės naudojimas;
2. sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, teritorijų sanglaudai;
3. kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertės gyvenimo sąlygas;
4. identifikuoti teritorijas, kuriose turėtų būti išlaikomas architektūrinis miestelio savitumas ar gairės, kuriomis galėtų būti nustatomos šios teritorijos;
5. nustatyti prioritetingas Savivaldybės infrastruktūros plėtros kriterijus, išskirti prioritetingas infrastruktūros plėtros teritorijas, įvertinti prioritetingas infrastruktūros plėtros kaštus ir įgyvendinimo etapus;
6. įvertinti sprendinių įgyvendinimo prioritetus. 1. numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (saulės šviesos elektrinių statybą) ir kitą susijusią inžinerinę infrastruktūrą.

Planavimo uždaviniai:

1. numatyti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės;
4. nustatyti Baisogalos miestelio teritorijos socialinės infrastruktūros sistemos vystymo poreikius;
5. patikslinti urbanizuotų ir (ar) urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;
6. detalizuoti savivaldybei svarbių objektų išdėstymą;

7. patikslinti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo ir formavimo kryptis;
8. detalizuoti Baisogalos miestelio teritorijos kraštovaizdžio savitumui svarbias teritorijas, antropogeninius ir gamtinius elementus, vertingą kraštovaizdį reprezentuojančias apžvalgos vietas ir iš jų atsiveriančias panoramas, numatyti jų vizualinę apsaugą;
9. tobulinti ir vystyti istoriškai susiklosčiusią urbanistinę struktūrą, architektūrinę erdvinę kompoziciją.

Privalomieji reikalavimai Baisogalos miestelio teritorijos bendrajam planui rengti:

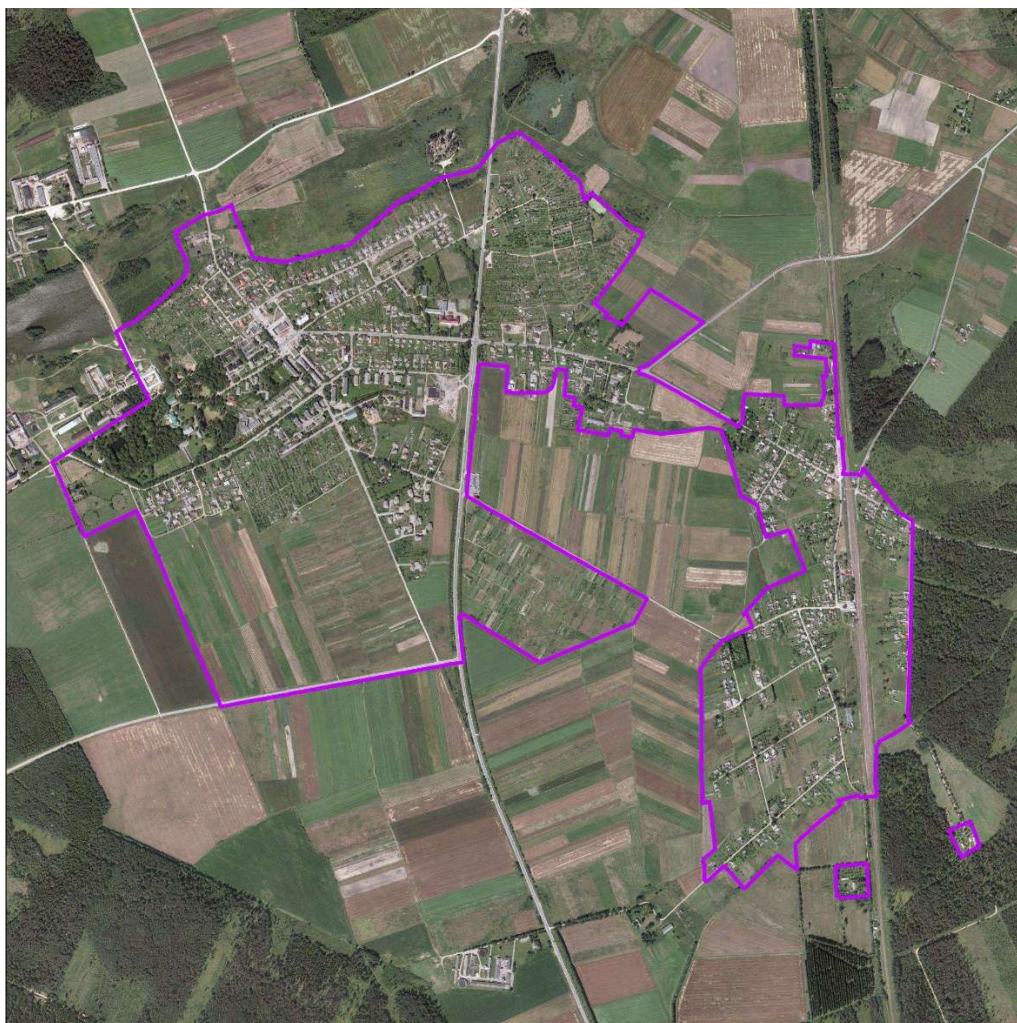
1. Baisogalos miestelio teritorijos bendrajame plane nustatyti privalomuosius teritorijos naudojimo reikalavimus:

1.1. detalizuoti aukštesnio lygmens bendrojo plano nustatytus teritorijos naudojimo erdvinės struktūros elementus (nustatomos atskirų gamtinio karkaso struktūrų ir jų elementų, atskirųjų želdynų ribos, saugotinos kelio želdinių atkarpos, viešosios erdvės);

1.2. detalizuoti aukštesnio lygmens bendrojo plano teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus, nustatant teritorijos naudojimo tipą kartu su didžiausiais leistinais užstatymo intensyvumo ir užstatymo tankio rodikliais, galimus užstatymo tipus, užstatymo aukštį.

1.2 Planuojama teritorija

Planuojama teritorija: Baisogalos mstl., Baisogalos sen., Radviliškio r. sav., plotas 341,125 ha.

Dokumento sugeneravimo data: 2021-07-21

1.2.1 pav. Planuojamos teritorijos schema (šaltinis: www.tpdri.lt, TPD Nr. K-VT-71-21-435).

1.3 Bendrojo plano rengimo etapai

Bendrojo plano rengimo etapai - parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.

1.4 Plano koncepcijos rengimas

Teritorijos Vystymo koncepcija nerengiama (Planavimo darbų programos 13.2 punktas).

1.5 Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) atliekamas vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-08-18 nutarimu Nr. 967 (2014-12-23 nutarimo Nr. 1467 redakcija).

Aprašo VII skyriaus 25 p. nurodyta, kad *Vertinimo ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos plano ar programos sprendinių ir jų alternatyvų, jeigu vertinamas teritorijų planavimo dokumentas, kai rengiama koncepcija, – koncepcijos ir jos alternatyvų, kai koncepcija nerengiama, – formuojamų teritorijų planavimo dokumento sprendinių (toliau – teritorijų planavimo dokumento sprendiniai) ir jų alternatyvų įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai išnagrinėjami visi vertinimo apimties nustatymo dokumente, kai vertinimo apimties nustatymo dokumentas nerengiamas, – organizatoriaus priimtuose vertinimo subjektų pasiūlymuose dėl vertinimo ataskaitos apimties ir išsamumo numatyti klausimai ir pateikiama informacija, nurodyta Aprašo 2 priede. Informacijos apimtis ir išsamumas priklauso nuo plano ar programos tikslų, uždavinių, geografinės aprėpties, plano ar programos turinio ir išsamumo, su planu ar programa susijusių sprendimų priėmimo ir planavimo lygmenų.* Bendrojo plano Planavimo darbų programos 13.2 punkte nurodyta, kad Vystymo koncepcija nerengiama, todėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros atliekamos sprendinių konkretizavimo stadijoje.

1.6 TPDRIS

Teritorijų planavimo dokumento Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje www.tpdri.lt, **TPD Nr. K-VT-71-21-435**.

1.7 Planavimo sąlygos

1.7.1 lentelė. Teritorijų planavimo sąlygų sąrašas

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Planavimo sąlygų Nr.	Pastabos
1.	Radviliškio rajono savivaldybės administracija	REG 23436535 2024-09-17	
2.	LITGRID AB	REG 186441 2021-07-23	Atsisakymas nagrinėti ne pagal kompetenciją pateiktą prašymą
3.	Nacionalinė žemės tarnyba prie ŽŪM	REG 202157 2021-12-06	Pranešimas apie sąlygų neišdavimą laiku
4.	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	REG 186490 2021-07-26	
5.	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos	REG 186437 2021-07-23	
6.	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	REG 186197 2021-07-22	
7.	Valstybinė miškų tarnyba	REG 186109 2021-07-22 REG 326683 2024-04-26 REG 22865365 2024-09-04	
8.	Aplinkos apsaugos agentūra	REG 186384 2021-07-23	

Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas
UAB „SOSTINĖS STUDIJA“, 2024 m.

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Planavimo sąlygų Nr.	Pastabos
9.	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM	REG 186331 2021-07-23	
10.	AB „Energijos skirstymo operatorius“	REG 316407 2021-07-21 REG 316407 2024-04-25 REG 22865365 2024-08-29	
11.	AB „Plačiajuostis“	REG 186286 2021-07-22	
12.	AB Lietuvos automobilių kelių direkcija	REG 187143 2021-07-29	
13.	Viešoji įstaiga Transporto kompetencijų agentūra	REG 186609 2021-07-26	Atsisakymas nagrinėti ne pagal kompetenciją pateiktą prašymą
14.	Lietuvos kariuomenė	REG 187468 2021-08-02	
15.	AB „Lietuvos geležinkeliai“	REG 186871 2021-07-07	
16.	AB „Amber Grid“	Raštas REG 186871	Atsisakymas nagrinėti ne pagal kompetenciją pateiktą prašymą
17.	Telia Lietuva, AB	REG 186243 2024-07-22	
18.	UAB „Radviliškio vanduo“	REG 23251608 2024-09-12	Pranešimas apie neišdavimą laiku
19.	UAB „Baisogalos bioenergija“	REG 23251644 2024-09-12	Pranešimas apie neišdavimą laiku

1.8 Teisinė aplinka

1.8.1 Teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai

Teritorijoje galiojantys teritorijų planavimo dokumentai:

Eil. Nr.	Planavimo dokumentas
	Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai
1.	Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789, T00087007
2.	Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas, T00089406
3.	Baisogalos miestelio bendrasis planas, T00031877
	Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai
1.	Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 (pripažintas sudedamąja Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano dalimi)
2.	Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-68, T00053906 (100002000239)
3.	Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-67, T00053907 (100002000240)
4.	Šiaulių apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00054153 (100002000268)
5.	Radviliškio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00054159
6.	Šiaulių apskrities miškų tvarkymo schema, T00085699
7.	Radviliškio rajono vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymo specialusis planas, T00077861
8.	Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiojo plano, patvirtinto Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. rugpjūčio 26 d. sprendimu Nr. T-1026 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros specialiojo plano tvirtinimo“ keitimas, T00089151
9.	Radviliškio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas, T00070655

10.	Dviračių ir pėsčiųjų takų sistemos išvystymo Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, T00075933
11.	Specialusis susisiekimo komunikacijų, reikalingų sunkiasvoriams ir didžiagabaričiams bei kitiems kroviniams vežti naujos atominės elektrinės statybai planas, T00074907

2 BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMO STADIJOS RENGIMO IR SPRENDINIŲ TAIKYMO REIKALAVIMAI

2.1 Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos rengimo reikalavimai

- 1) Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į konkrečius visuomenės poreikius, socialinius, ekonominius savivaldybės teritorijos ypatumus ir jai taikomas strateginio planavimo dokumentų nuostatas, nustatomos planuojamos teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai.
- 2) Vadovaujantis Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. A-720-(8.2) „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo planavimo darbų programos patvirtinimo“ patvirtintos planavimo darbų programos 13.2 punktu rengiant bendrojo plano keitimą teritorijos vystymo koncepcija nebus rengiama ir nebus atliekamas koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas.
- 3) Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje parengiamas aiškinamasis raštas ir brėžinys. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje koncepcijos plėtros alternatyvos nerengiamos.
- 4) Bendrųjų sprendinių formavimo grafiniai sprendiniai rengiami mastelyje M 1:5 000.
- 5) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (T00087007), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789) sprendiniais, Bendrųjų sprendinių formavimo brėžinyje nurodomi principinės planuojamos teritorijos vystymo kryptys:
 - erdvinės ir funkcinės struktūros vystymo kryptys;
 - funkcinis teritorijų zonavimas;
 - urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų tvarkymo režimų nustatymas;
 - urbanizuojamų teritorijų prioritetinės plėtros vystymo kryptys;
 - gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio vystymo kryptys;
 - nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos kryptys;
 - socialinės ir ekonominės aplinkos vystymo kryptys;
 - susisiekimo sistemos vystymo kryptys;
 - inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys;
 - rekreacijos ir turizmo vystymo kryptys.
- 6) Vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 (2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1467 redakcija) bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje rengiamas sprendinių strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.
- 7) Rengimo etapo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniams turi raštu pritarti savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, atliekantis savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.

2.2. Bendrųjų sprendinių formavimo sprendinių taikymo reikalavimai

- 1) Bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.
- 2) Bendrojo plano bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniai tikslinami ir detalizuojami sprendinių konkretizavimo stadijoje. Galimas neesminis bendrųjų sprendinių tikslinimas su sąlyga, kad nekinta bendrųjų sprendinių formavimo esmė.

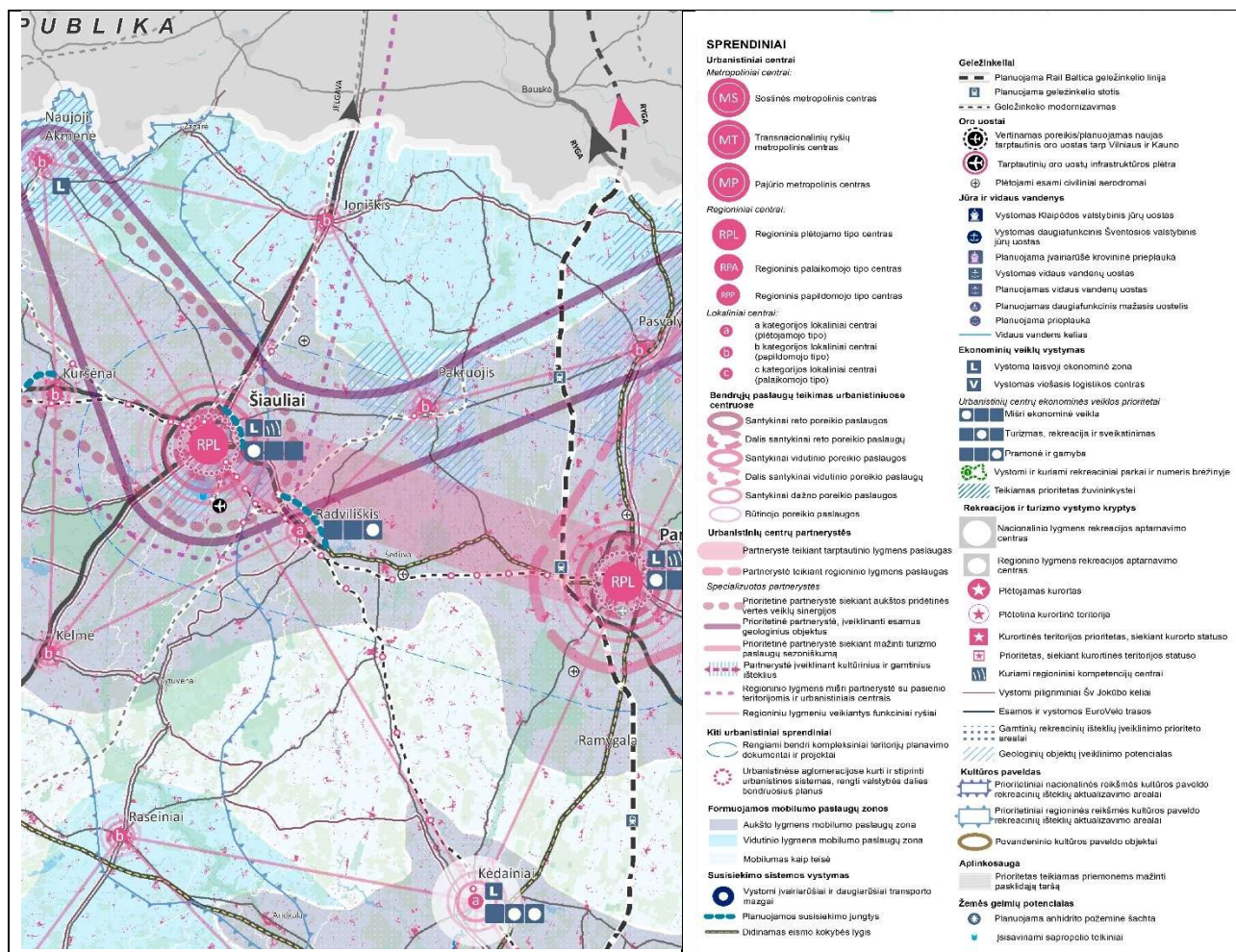
3 ERDVINĖS IR FUNKCINĖS STRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS

3.1. Baisogalos miestelio išorės struktūra

Baisogalos miestelio plėtros tendencijas ir perspektyvas formuoja Lietuvos Respublikos regioninės politikos ir jos pagrindu suformuoti šalies teritorijos strateginiai teritoriniai – erdviniai struktūrų formavimo principai, kurie įtvirtinti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 (T00087007), sprendiniuose, ir globalizacijos veiksniai, kurie detalizuoti Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose (T00089406).

Išoriniai veiksniai, įtakojantys miesto plėtrą - globalizacijos veiksniai, susiję su energetinių išteklių brangimu, emigracija ir imigracija, kapitalo ir darbo rinkos laisvu judėjimu, turizmo plėtra, savitumo išsaugojimu, tiesioginių užsienio kapitalo investicijų stoka tiek valstybėje, tiek savivaldybėje.

Lietuvos Respublikos bendrojo plano sprendiniuose nustatyti funkciniai ir partnerystės ryšiai, kuriai realizuojama šalies regioninė politika iki 2030 metų. Siekiant regionų gyvybingumo, ir aktyviai naudoti identifikuotą potencialą, sudaryti prielaidas naujoms plėtros tendencijoms vystytis, įveikinti įvairaus tipo pasyvius išteklius, Lietuvoje yra išskirtos partnerystės grupės, kurios suformuotos plėtros prioritetų pagrindu.

3.1.1 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos bendrojo plano keitimo (T00087007) sprendinių brėžinio „Regionai 2030“ (Šaltinis: www.planuojustatau.lt).

Radviliškio savivaldybės teritorijos dalis patenka į Šiaulių-Panevėžio urbanistinių centrų įtakos zoną, kurioje plėtotinos partnerystės taikant tarptautinio lygmens paslaugas, prioritetą teikiant verslo sąlygų gerinimui, investicijų pritraukimui, mokymo, mokslo ir inovacijų centrų bendradarbiavimui, siekiant konkurencingumo ir ekonominės, socialinės, kultūrinės ir kitų sričių integracijos tarptautiniu mastu. Radviliškio rajono teritorija yra veikiamą Šiaurės Lietuvos partnerystės grupės, kurioje vyraujantis išteklių – pramonės ir ekonominiai, bioprodukcinių ūkių, paslaugų infrastruktūros, o plėtros prioritetas – pramonė ir logistika, turizmas (geologinis). Likusi Radviliškio savivaldybės dalis regioniniu lygmeniu veikiančiais funkciniais ryšiais sujungta su Šiaulių regioniniu ir Kėdainių, Pakruojo, Kelmės lokaliais centrais. Dėl palankios integracijos į šalies susisiekimo sistemą ir turimo ekonominio potencialo Baisogalos miestelis regioniniu lygmeniu veikiančių funkcinio ryšių sujungtas su Kėdainių ir Radviliškio lokaliais centrais.

Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose (T00089406) urbanistinių centrų sistema vystoma taikant 5 diferencijuoto vystymo principus:

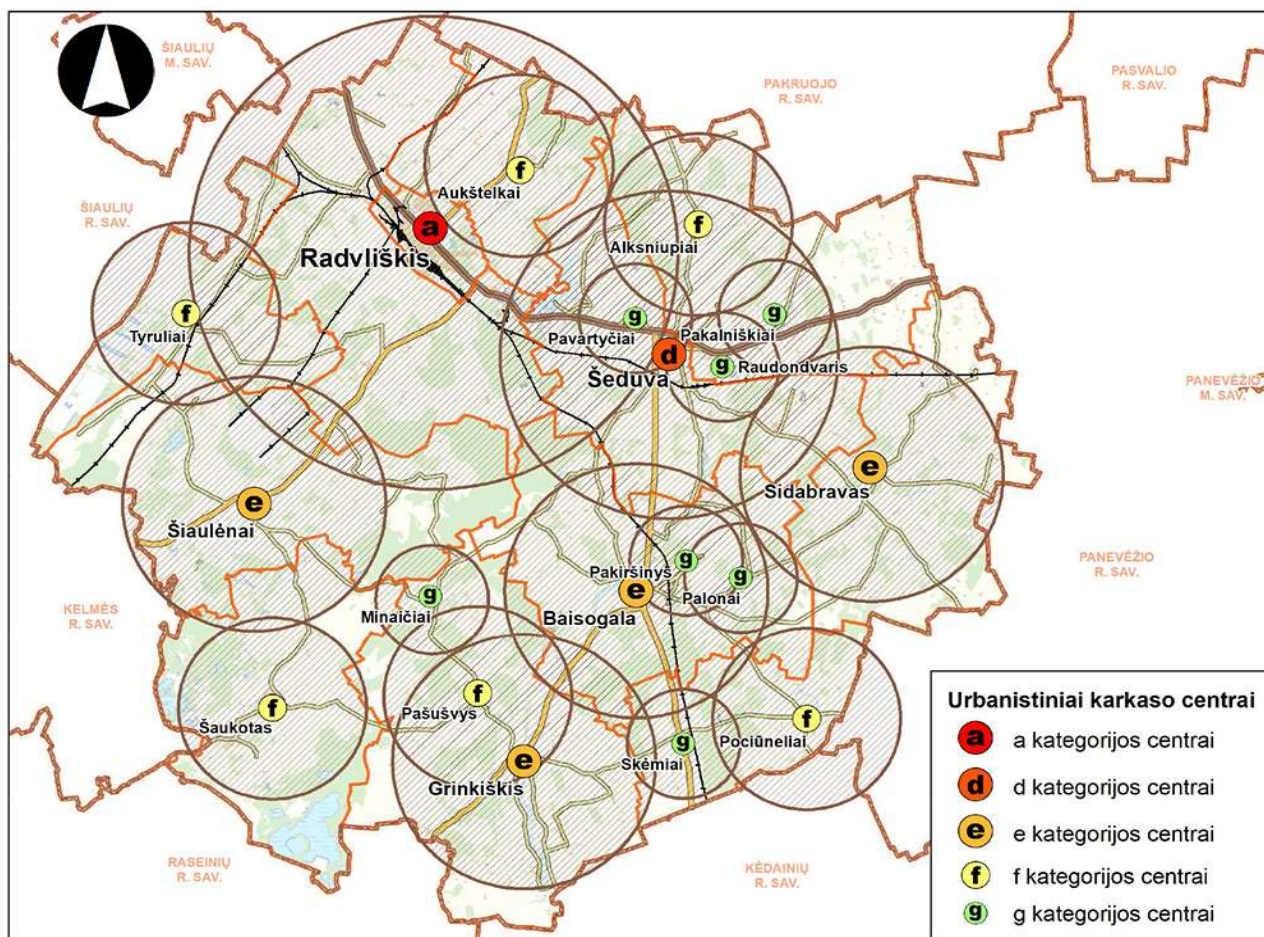
- a) kurti hierarchinę urbanistinių centrų ir kitų gyvenamųjų vietovių sistemą;
- b) sumažinti faktinio rajono centro – Radviliškio miesto vyraujančią poziciją rajono teritorijoje, tam stiprinant vietinius centrus, racionaliai paskirstant svarbias institucijas rajono gyvenamosiose vietovėse;
- c) siekti tolygios gyvenimo kokybės pasiskirstymo rajono teritorijoje, pirmiausiai vietiniuose urbanistiniuose centruose, sudarant palankias sąlygas investicijoms, aptarnavimo sistemai formuoti, jų inžinerinės techninės infrastruktūros plėtojimui (centralizuotas aprūpinimas vandeniu, šiluma bei nuotekų surinkimas).
- d) inicijuoti parinktų ir patvirtintų vietinių centrų kokybinę plėtrą, skatinant naujų darbo vietų kūrimą, pritraukiant privačias investicijas, užtikrinant socialinį aptarnavimą;
- e) apjungti gretimų gyvenviečių socialinį, inžinerinį aprūpinimą. Sukurti sąlygas jų vieningai administravimo sistemai. Racionaliai naudoti savivaldybės lėšas ir teritoriją.

Baisogalos miestelis Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose (T00089406) išskirtas kaip vietinis e kategorijos centras. Savivaldybės bendrajame plane šios kategorijos urbanistiniams centrams priskiriami jau susiformavę miesteliai, turintys pakankamo aptarnavimo zonas ir gerus ryšius su gretimomis vietovėmis, bendrai plėtojant socialinę, inžinerinę infrastruktūrą, kartu vystant kitas ūkio sritis. Vietiniai e kategorijos centrai išskirti remiantis turimu socialiniu ekonominiu potencialu, tolygia centrų sklaida rajono teritorijoje ir priimtiniu jų pasiekiamumu aplinkinių vietovių gyventojams.

Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose (T00089406) nustatytos e kategorijos urbanistinių centrų vystymo kryptys: vystymo kryptys, kurios detalizuojamos rengiant Baisogalos miestelio bendrąjį planą:

- a) teikiamas kokybinės ir kiekybinės plėtros prioritetas;
- b) socialinę ir ekonominę bazę sudaro esamos ir plėtojamos švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos bei rūpybos, kultūros įstaigos, kuriose dirbtų 60–70% rajono aukštos kvalifikacijos specialistų ir personalo su tinkamo lygio technine įranga. Šiuose centruose turėtų būti koncentruojamos materialinės investicijos, apjungiamos lėšos skirtos teritorijos priežiūrai ir inžinerinių sistemų naudojimui. Minimalus vietinių centrų privalomo institucinio aprūpinimo įstaigų sąrašas: mokykla, medicinos ir priešmokyklinės įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos, gaisrinė, policija, greitoji medicininė pagalba, įvairios techninės komunalinės ūkio tarnybos.
- c) numatoma vystyti šią savivaldybės infrastruktūrą:
 - socialinis būstas, kurio dalis bendroje rajono būsto struktūroje turėtų sudaryti 5-10 %. Šis būstas skiriamas ne vien socialiai remtiniams žmonėms, bet ir tiems vyresnio amžiaus vienišiesiems gyventojams, kurių būstas kaimuose, vienkiemiuose yra nesaugus, sunkiai parduodamas ir kuriems reikalinga parama bei globa;
 - aukštos kokybės būstas būtų finansuojamas privačių specialistų lėšomis, kurių darbu suinteresuoti vietiniai centrai ir kurio statybai savivaldybė teiktų paramą, pagalbą ir pan.;

- inžineriniai tinklai, gatvės, atliekų surinkimo sistemų modernizavimas, jų plėtra, naudojimas ir priežiūra;
- viešojo transporto sistemos vystymas, jos aptarnavimo lygio ir kokybės užtikrinimas;
- galimų investicijų skatinimui (pramonė, transportas, sandėliavimas, medicinos, prekybos ir kt. paslaugos) nustatyti teritorijų vystymo prioritetai, pagal kuriuos teritorijų atnaujinimui, konversijai būtų skiriama valstybės ar savivaldybės parama, ar kitos lengvinančios teritorijos vystymo priemonės, nustatytos tikslinės teritorijos veiklos sąlygos, kiti reikalavimai.

3.1.2 pav. Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo (T00089406) Urbanistinių centrų vystymo koncepcija schema (*Šaltinis: www.planuojustatau.lt*).

3.2. Baisogalos miestelio vidaus struktūros plėtojimo kryptys

Baisogalos miestelio teritorijos urbanistinės struktūros plėtojimo kryptys formuojamos įvertinant Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano (toliau – LRBP), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 (T00087007), lokalių centrų vystymo principus, t. y. prioritetas teikiamas kokybiškų vietinių paslaugų, urbanizuotų teritorijų regeneracijos, efektyvaus mobilumo ir susisiekimo, intensyvaus naudojimo ir tankumo, miestelio žalių ir viešų erdvių kompaktiškumo principams.

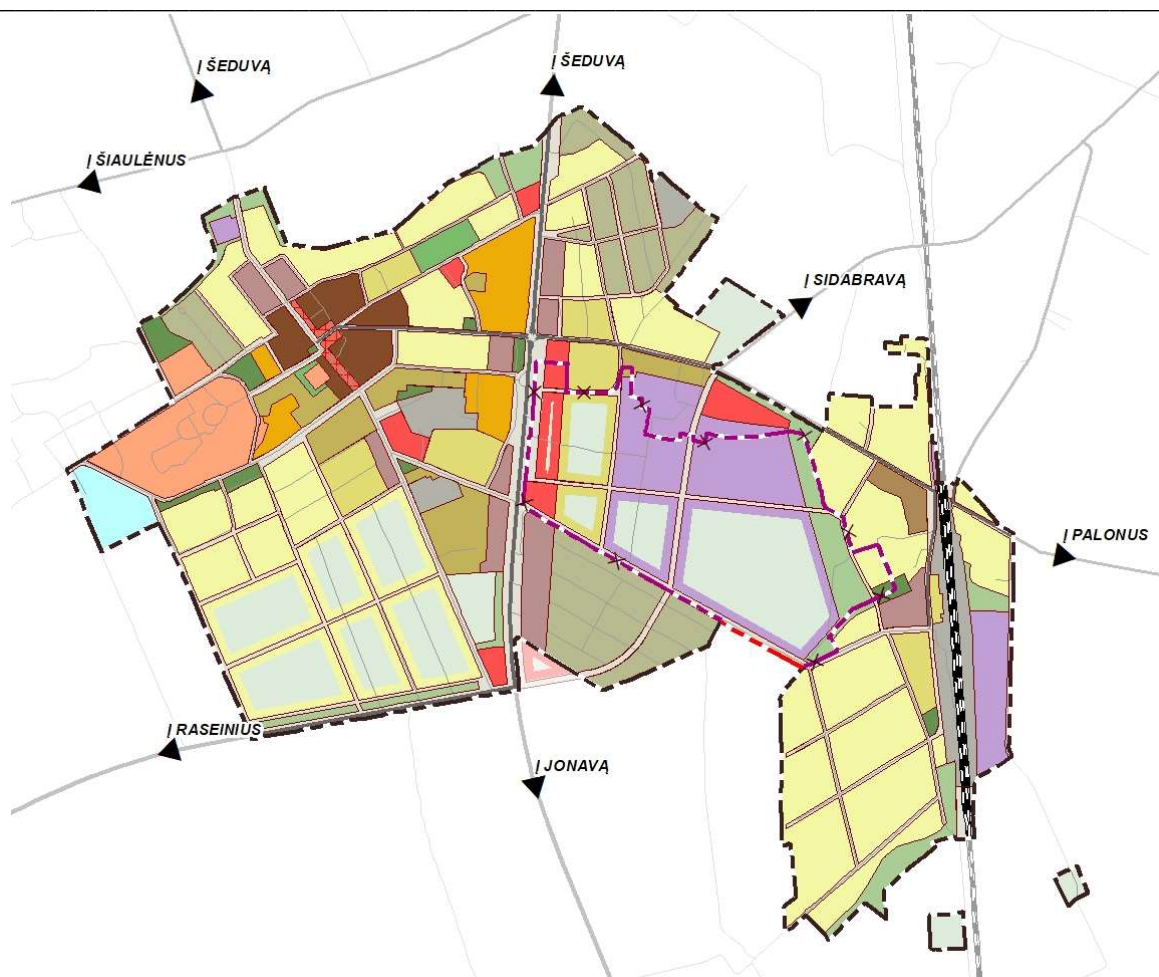
Miestelio planinė erdvinė kompozicija ir funkcinė sandara plėtojami ir tobulinami įvertinant ekonominę ir socialinę raidą regioniniame ir savivaldybės kontekste bei investicijų strategiją. Numatoma koncentruota ir intensyvi miestelio plėtra, naujų funkcinų zonų formavimas, išsaugomas esamų kompozicinių ašių funkcinis tęstinumas ir pateikiami sprendiniai miestelio identiteto išsaugojimui. Miesto erdvinė struktūra vystoma naudojant turimus vyraujančius išteklius ir taikant intensyvios urbanizacijos funkcinį prioritetą, kuriame dominuoja daigafunkciškumas ir kompaktiškumas, racionalus gamtinių ir energetinių išteklių naudojimas.

Miestelio funkcinės struktūros plėtojimo sprendiniuose išlaikomos pagrindinės sąsajos su galiojančiame Baisogalos miestelio bendrajame plane suplanuota funkcinė struktūra, planuojamas priemiestinės teritorijos prijungimas, naujų funkcinų zonų formavimas prijungiamoje teritorijoje ir fragmentinis esamų funkcinų zonų ribų keitimas, kuris susietas su pasikeitusios dominuojančios ūkinės veiklos faktų atskirose funkcinėse zonose, esamų funkcinų zonų konversija į kitas funkcines zonas, pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinų zonų plėtimu. Suformuotas erdvinis modelis atitinka vietinio e kategorijos centro ekonominės plėtros modelį ir teritorinės plėtros poreikius sprendinių laikotarpyje.

Baisogalos miestelio vidaus struktūros plėtojimo kryptys:

- siekiant miesto teritorijos kompaktiškumo planuojamas įsiterpusios priemiestinės teritorijos prie Beržų gatvės įjungimas į miestelio teritoriją;
- vystoma policentrinė urbanistinė struktūra su kompaktišku miestelio branduoliu – pagrindiniu centru vakarinėje miestelio dalyje ir nauju rajono centru rytinėje miestelio dalyje. Įvertinant miestelio pagrindinio centro funkcijų sandarą miestelio centro fizinės plėtra nenumatoma, šią struktūrą planuojama tobulinti kokybiškai. Formuojamas naujas rytinio rajono centras tarp Mokyklos ir Stoties g., kuris skirtas besiformuojančio rytinio gyvenamojo rajono aptarnavimui;
- miestelio urbanistinė struktūra toliau formuojama pagal susiklosčiusį stačiakampį miestelio struktūros modelį. Išlaikomas miestelio centrinės dalies stačiakampis gatvių tinklas, stačiakampė aikštė;
- atnaujinamos nusidėvėjusių daugiabučių gyvenamųjų kvartalų teritorijos, numatomas gyvenamųjų kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas) ir naujų plėtra prie Maironio g. konvertuojamų sodų teritorijoje.
- vienbučių / dvibučių gyvenamųjų kvartalų teritorijos tankinamos, išlaikant kontekstualų užstatymo pobūdį ir parametrus. Nauja plėtra numatoma konvertuojant sodininkų bendrijų teritorijas prie Maironio g., tarp S. Neries ir Rūtos 2-osios g., Sodų g., Serbentėlės 2-osios g., tarp Mokyklos ir Kapų g. rytinėje miestelio dalyje;
- sodininkų bendrijų funkcinė zona prie Beržų g., sprendinių galiojimo laikotarpyje nenumatoma konvertuoti į kitos paskirties žemės naudojimo teritorijas. Išlaikoma mėgėjiška žemės ūkio bei sodininkystės veikla be gyvenamosios ar kitos statybos;
- sodininkų bendrijų teritorijos vakarinėje miesto dalyje konvertuojamos į mažo ir vidutinio užstatymo gyvenamąsias teritorijas su visa privaloma inžinerine ir susisiekimo infrastruktūra;
- sodininkų bendrijų funkcinės zonos prie valymo įrenginių ir gyvulininkystės komplekso dėl higieninių normų reikalavimų taikymo ir sanitarinių apsaugos zonų nekonvertuojamos. Išlaikoma mėgėjiška žemės ūkio bei sodininkystės veikla be gyvenamosios ar kitos statybos;
- kuriamos darbo vietos, pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų teritorijos naujai plėtrai intensyvinamos ir konvertuojamos teritorijos rytinėje miestelio dalyje;
- įvertinant miestelio ekonominę raidą, į miestelio teritoriją patenkančiose ir prijungiamose žemės ūkio paskirties funkcinėse zonose išskirtos rezervinės teritorijos gyvenamųjų teritorijų, paslaugų, pramonės ir sandėliavimo funkcinų zonų plėtrai. Esant poreikiui rezervinėse teritorijose galimas teritorijos urbanizavimas nekeičiant/nekoreguojant Bendrojo plano keitimo sprendinių;
- planuojamos teritorijos ribose nenumatomos rekreacinės zonos. Miestelio rekreaciniams poreikiams įrengiama rekreacinė zona prie Baisogalos II tvenkinio;
- funkcinėse zonose išlaikomas foninis aukštis ir būdingas užstatymo intensyvumas. Numatomas modelis orientuotas į kompaktišką ir vidinę kokybinę miestelio plėtrą, kurio pagrindinis prioritetas yra esamos urbanistinės struktūros tobulinimas ir teritorinė plėtra esamose urbanizuotose teritorijose;
- vystomas vieningas žaliųjų plotų ir viešųjų erdvių tinklas, kuri formuoja buv. Baisogalos dvaro sodybos želdiniai kartu su priemiestinių teritorijos tvenkinių ir Kiršino upelio pakrančių želdiniais. Teritorijos neurbanizuojamos;
- saugomos miestelio vidaus erdvių perspektyvos: gatvių perspektyvos su bažnyčia - Mokyklos, Kapų, J. Biliūno gatvių perspektyvos; miestelio centrinės dalies (aikštės) perspektyvos su bažnyčia; vidaus erdvės su geležinkelio stoties pastatų kompleksu; vidaus erdvės buv. Baisogalos dvaro sodybos

- aplinkoje. Tuo tikslu funkcinėse zonose išlaikomas foninis aukštis ir būdingas užstatymo intensyvumas bei užstatymo pobūdis,
- miestelio silueto ir panoramų išsaugojimo tikslais saugomi apžvalgos laukai atsiveriantys nuo kelių Nr. 3423, Nr. 3425, Nr.144 šiaurės kryptimi, kelio Nr.225 – pietų kryptimi, kelio Nr.3439 – vakarų kryptimi. Tuo tikslu funkcinėse zonose išlaikomas foninis aukštis ir būdingas užstatymo intensyvumas bei užstatymo pobūdis, o neurbanizuotos teritorijos neurbanizuojamos.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

- Esama miesto administracinė riba
- Siūloma naikinti miesto administracinė riba
- Siūloma/planuojama miesto administracinė riba
- Esama gyvenamosios vietovės riba

FUNKCINĖS ZONOS

- Funkcinės zonos riba
- GM-1** Funkcinės zonos indeksas
- Neurbanizuotos ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinės zonos**
- Žemės ūkio teritorijų zona**
- Žemės ūkio teritorijų zona
- Konservacinės teritorijos zona**
- Konservacinės teritorijos zona
- Urbanizuotos ir numatomos urbanizuoti teritorijų funkcinės zonos**
- Centrų zona**
- Pagrindinio centro zona
- Miesto dalies centro zona
- Gyvenamoji zona**
- Mišri gyvenamoji zona
- Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona
- Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona
- Perspektyvinė vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona
- Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona
- Perspektyvinė mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona

- Sodininkų bendrijų zona
- Specializuotų kompleksų zona
- Pramonės ir sandėliavimo zona
- Perspektyvinė pramonės ir sandėliavimo zona
- Inžinerinės infrastruktūros zona
- Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona
- Intensyviai naudojamų želdynų zona
- Ekstensyviai naudojamų želdynų zona
- Bendro naudojimo erdvių
- Bendro naudojimo erdvių (aikščių) zona
- Kitos zonos**
- Paslaugų zona
- Perspektyvinė paslaugų zona
- Vandenviečių zona

3.2.1 pav. Baisogalos miestelio planinės ir erdvinės struktūros plėtros kryptys

3.3. Baisogalos miestelio teritorijos plėtos poreikis

Baisogalos miestelio teritorijos ir būsto plėtra numatyta vadovaujantis labiausiai tikėtina gyventojų skaičiaus prognoze (1720 gyventojai 2054 m. pradžioje). Gyvenamųjų teritorijų plėtos poreikį, kuris sudaro apie 8,5 ha, planuojamu laikotarpiu numatoma realizuoti tankinant esamas urbanizuotas teritorijas stoties rajone, konvertuojant sodų teritorijas tarp Mokyklos g., Kapų g ir Sodų 4-osios g, konvertuojant sodų teritorijas prie Serbentėlės 2-osios g. ir Sodų g. Įvertinant Baisogalos situaciją planuojamų vystyti pramonės objektų atžvilgiu, prognozuojamas gyventojų skaičiaus padidėjimas dėl darbo vietų plėtos. Tuo pagrindu Baisogalos pietinėje dalyje išskiriamos rezervinės gyvenamosios teritorijos, kurios esant poreikiui, gali būti panaudotos gyvenamojo fondo plėtrai. Rezervinių gyvenamųjų teritorijų plotas apie 35,5 ha.

Įvertinant palankią miestelio situaciją rajoniniame ir regioniniame kontekste bei integraciją į šalies susisiekimo tinklą, numatoma darbo vietų plėtra. Dėl pramonės ir verslo teritorijų trūkumo miestelio teritorijoje šių teritorijų plėtrai rezervuojamos teritorijos tarp Beržų g. ir Mokyklos g.

Siekiant optimizuoti miestelio ribas ir dėl naujų teritorijų įjungimo į miestelio ribas, siūlomas Baisogalos miestelio ribų keitimas. Baisogalos miestelio plotas esamose ribose apie 399 ha, prijungiamas plotas apie 58 ha (+14,5 proc.), plotas po ribų keitimo 457 ha. Baisogalos miestelio ribos tikslinamos vadovaujantis Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 651 (Žin., 1996, Nr. 54-1277; 2006, Nr.9-333) ir Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų nustatymo ar keitimo planų rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro 2010 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 1V-80 (Žin., 2010, Nr. 19-920) reikalavimais.

3.2.2 pav. Baisogalos miestelio teritorijos plėtos schema

3.4. Funkcinių prioritetų plėtojimo kryptys

Baisogalos miestelio funkciniai prioritetai nustatomi taikant polifunkcinio zonavimo metodą. Miestelio teritorija skaidoma į funkcinių prioritetų zonas išskiriant vyraujančią (prioritetinę) žemės naudojimo funkciją pagal teritorijos įsavinimo intensyvumo laipsnį. Planuojamos teritorijos polifunkcinis zonavimas pagal žemės naudojimo funkcijas atliekamas siekiant konkretizuoti vyraujančių funkcijų tendencijas ir jų sąveika su kitomis funkcijomis. Funkcinio naudojimo prioriteto zonos apima atskiras miestelio dalis, pasižyminčias gamtinės aplinkos ir urbanistinių sąlygų bei prioritetinių funkcinių interesų panašumu.

Vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais miestelio teritorija skirstoma į šias funkcinio prioriteto zonas:

1. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:

- 1.1. **Pagrindinio centro zona** – didelio užstatymo intensyvumo teritorija vakarinėje miestelio dalyje, kuriose vyrauja gyvenamoji aplinka, administravimo, paslaugų, prekybos ir kitos taršos nesukeliančios ūkinės veiklos kartu su šių veiklų aptarnavimui reikalinga socialine, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais ir viešosiomis erdvėmis, religinei veiklai skirtos teritorijos.
- 1.2. **Miesto dalies centro zona** – mišri teritorija, skirta rytinės miestelio (stoties rajono) aptarnavimui, kurioje dominuoja paslaugų, prekybos ir kitos taršos nesukeliančios ūkinės veiklos kartu su šių veiklų aptarnavimui reikalinga socialine, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, viešosiomis erdvėmis.
- 1.3. **Specializuotų kompleksų zona** – funkcinė zona, kurioje dominuoja kompaktiškai užstatytos teritorijos, skirtos visuomenės poreikiams, specializuotai socialinei, aptarnavimo ir paslaugų veiklai (parodų, sporto, turizmo, pramogų, rekreacijos, mokslo, sveikatos apsaugos, religinei).
- 1.4. **Mišri gyvenamoji zona** – funkcinė zona, kurioje dominuoja smulkaus verslo ir paslaugų bei prekybos ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra, ir daugiabučių gyvenamųjų namų ir bendrabučių teritorijos.
- 1.5. **Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona** – daugiabučių gyvenamųjų kvartalų teritorijos su gyvenamosios aplinkos aptarnavimui reikalinga socialine, paslaugų, inžinerine, susisiekimo ir kita infrastruktūra, taip pat gyventojų rekreacijai reikalingais atskiraisiais želdynais.
- 1.6. **Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona** – daugiabučių, vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra bei aplink pagrindinį miesto centrą ir prie pagrindinių miestelio urbanistinių ašių esančios gyvenamosios teritorijos;
- 1.7. **Gyvenamoji mažo užstatymo intensyvumo zona** – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra;
- 1.8. **Sodininkų bendrijų zona** - funkcinė zona, kurioje dominuoja teritorijos, skirtos mėgėjų sodininkystei. Veiklą jose reglamentuoja Sodininkų bendrijų įstatymas;
- 1.9. **Pramonės ir sandėliavimo zona** – teritorijos, kuriose dominuoja gamybinė ar kita panaši ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra;
- 1.10. **Paslaugų zona** - teritorijos, kuriose dominuoja smulkaus verslo ir paslaugų bei prekybos ūkinė veikla su šių veiklų aptarnavimui reikalinga susisiekimo, inžinerine, paslaugų ir kita infrastruktūra;
- 1.11. **Inžinerinės infrastruktūros zona** - funkcinė zona, skirta susisiekimo komunikacijų ir inžinerinių tinklų aptarnavimo objektams, aplinkos kokybei gerinti reikalingiems objektams;
- 1.12. **Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona** - neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriami svarbiausių gatvių ir kelių, geležinkelio kelių ir magistralinių inžinerinių tinklų koridoriai ir vandenvietės;
- 1.13. **Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona** – neužstatyta funkcinė zona, kuria išskiriamos urbanizuotų teritorijų viešosios erdvės ir bendram naudojimui pritaikytų atskirųjų želdynų teritorijos, taip pat kapinių teritorijos.

2. Neurbanizuotų ir neurbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonos:

- 2.1. **Konservacinės teritorijos zona** - funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 28 straipsnyje nurodyta konservacinės paskirties žemė, kuri tvarkoma pagal paveldotvarkos reikalavimus.
- 2.2. **Žemės ūkio teritorijų zona** - apibendrinta funkcinė zona, kurioje dominuoja Žemės įstatymo 24 straipsnyje nurodyta kita žemės ūkio paskirties žemė, kuri vakarinėje miesto dalyje perspektyvoje konvertuojama į mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias teritorijas su visa reikalinga aptarnavimo infrastruktūra, rytinėje miestelio dalyje - į paslaugų, vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamąsias teritorijas bei pramonės ir sandėliavimo teritorijas.
- 2.3. **Vandenvietės zona** - griežto režimo vandenviečių apsaugos juostos neužstatyta teritorija.

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nustatoma, kad miestelio funkcinėje struktūroje dominuos gyvenamosios funkcinės zonos, kurios užims 114,67 ha, t. y. 30,01 proc. miestelio teritorijos, inžinerinės infrastruktūros koridorių zona, kuri užims 115,26 ha, t. y. 13,01 proc. miestelio teritorijos, ir sodininkų bendrijų teritorijos, kurios užims 30,49 ha, t. y. 7,65 proc. miestelio teritorijos.

Į miestelio teritoriją patenkančiose žemės ūkio paskirties funkcinėse zonose išskirtos rezervinės teritorijos gyvenamųjų teritorijų, paslaugų, pramonės ir sandėliavimo funkcinio zonų plėtrai. Įvertinant miestelio ekonominę raidą, išplėstas pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinio zonų plotas, kuris siekia 22,60 ha, t. y. 5,67 proc. miestelio teritorijos, o perspektyvoje pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtrai rezervuojama apie 23,22 ha žemės ūkio funkcinio zonų ploto.

Miškų ūkio, vandens ūkio ir rekreacinių teritorijų funkcinio zonų planuojamos teritorijos ribose nėra.

3.4.1 lentelė. Planuojamos teritorijos funkcinio prioriteto zonų teritorijos balansas

Eil. Nr.	Funkcinės zonos pavadinimas	Planuojamos teritorijos plotas	
		ha	proc.
I.	Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos		
1	Pagrindinio centro zona	8,44	2,12
2	Miesto dalies centro zona	1,86	0,47
3	Specializuotų kompleksų zona	10,04	2,52
4	Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona	13,01	3,27
5	Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	14,57	3,65
6	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona	92,07	23,09
7	Pramonės ir sandėliavimo zona	22,60	5,67
8	Paslaugų zona	7,25	1,82
9	Mišri paslaugų zona	13,04	3,27
10	Inžinerinės infrastruktūros zona	14,15	3,55
11	Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona	51,89	13,01
12	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (intensyvaus naudojimo)	4,94	1,24
13	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (ekstensyvaus naudojimo)	17,98	4,51
14	Bendro naudojimo erdvių (kapinių ir aikščių teritorija)	3,06	0,76
15	Sodininkų bendrijų teritorija (žemės ūkio teritorijų zona)	30,49	7,65
	Viso:	305,39	76,60
II.	Neurbanizuojamos teritorijos		
16	Konservacinės teritorijos zona	13,48	3,38
17	Žemės ūkio teritorijų zona	75,65	18,97
18	Vandenvietės zona	4,18	1,05
	Viso:	93,31	23,40
	Iš viso:	398,70	100

3.5. Bendrieji teritorijos naudojimo reikalavimai

Baisogalos miestelio plėtra planuojama vykdyti esamų dominuojančių funkcijų tęstinumo pagrindu numatant polifunkcinę teritorijos naudojimą, užstatytose ir užstatomose teritorijose - tankinimą, konversiją ir kompleksinį modernizavimą. Funkcinio prioriteto zonų vyraujantys teritorijos naudojimo tipai, jų sąsaja su pagrindinėmis žemės naudojimo paskirtimis bei naudojimo būdais, maksimalūs užstatymo aukščio ir aukštingumo bei tankio ir intensyvumo rodikliai yra kontekstualūs susiklosčiusiam užstatymo morfotipui.

3.5.1 lentelė. Bendrieji teritorijų tvarkymo reikalavimai

Teritorijos funkcinio prioriteto zona	Žymėjimas	Teritorijos naudojimo tipai	Galimos žemės paskirtys bei naudojimo būdai	Maksimalus pastatų aukštis, m / aukštingumas, aukštai	Maksimalus tankis (UT) / maksimalus intensyvumas (UI)
1. URBANIZUOTOS IR URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS					
Užstatytos ir užstatomos teritorijos					
Pagrindinio centro zona		Mišri centro teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija; Paslaugų teritorija; Specializuotų kompleksų teritorija; Bendro naudojimo želdynų teritorija; Aikštė; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;</i> - <i>Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Rekreacinės teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Bendro naudojimo teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	18 m / 5 aukštai	60 / 1,6
Miestelio dalies (rajo centro) zona		Mišri centro teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija; Paslaugų teritorija; Specializuotų kompleksų teritorija; Aikštė; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;</i> - <i>Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Bendro naudojimo teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	14 m / 4 aukštai	60 / 1,2
Mišri gyvenamoji zona		Paslaugų teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i>	3 aukštai / 12 m	60 / 1,2

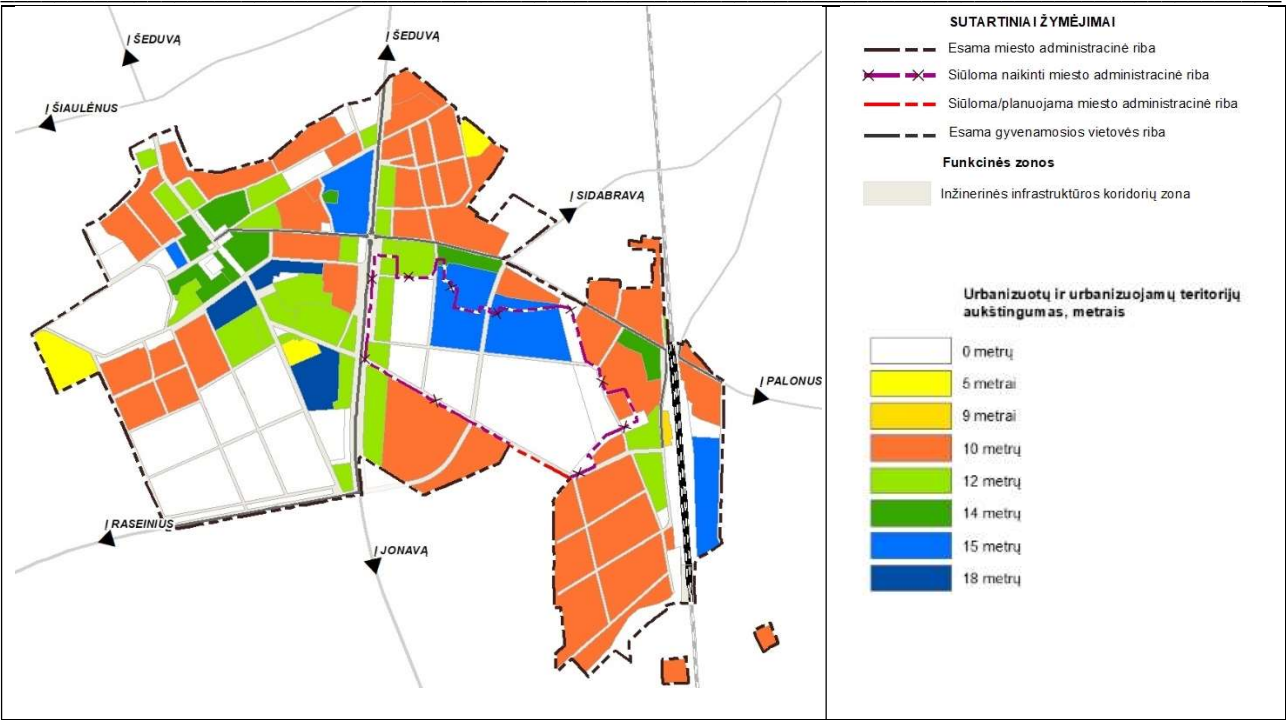
Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas
UAB „SOSTINĖS STUDIJA“, 2024 m.

Teritorijos funkcinio prioriteto zona	Žymėjimas	Teritorijos naudojimo tipai	Galimos žemės pagrindinės paskirtys bei naudojimo būdai	Maksimalus pastatų aukštis, m / aukštingumas, aukštai	Maksimalus tankis (UT) / maksimalus intensyvumas (UI)
			- <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>		
Intensyvaus užstatymo gyvenamoji zona		Gyvenamoji teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija; Paslaugų teritorija; Specializuotų kompleksų teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Aikštė; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridoriai.	• Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;</i> - <i>Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Bendro naudojimo teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	18 m / 5 aukštai	40 / 1,0
Vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona		Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija; Paslaugų teritorija; Specializuotų kompleksų teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Aikštė; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridoriai.	• Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;</i> - <i>Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Bendro naudojimo teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	12 m / 3 aukštai	40 / 0,8
Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona		Sodininkų bendrijų teritorija Specializuotų kompleksų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridoriai.	• Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	8,5m – 12m / 1-3 aukštai	40 / 0,4
Sodininkų bendrijų teritorija		Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorija; Mišri gyvenamoji teritorija;	• Kita paskirtis: - <i>Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (įsiterpę sklypai);</i>	8,5 m / 2 aukštai	30 / 0,2

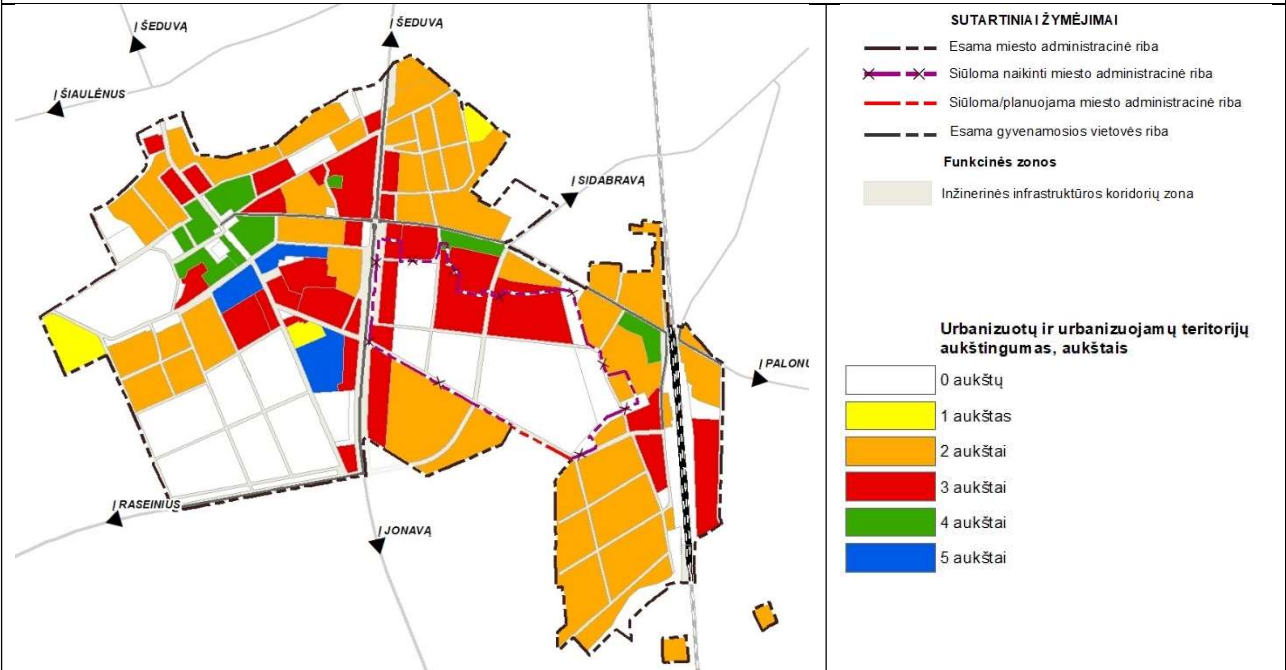
Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas
UAB „SOSTINĖS STUDIJA“, 2024 m.

Teritorijos funkcinio prioriteto zona	Žymėjimas	Teritorijos naudojimo tipai	Galimos žemės pagrindinės paskirtys bei naudojimo būdai	Maksimalus pastatų aukštis, m / aukštingumas, aukštai	Maksimalus tankis (UT) / maksimalus intensyvumas (UI)
		Specializuotų kompleksų teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i> • Žemės ūkio paskirtis: - <i>Mėgėjų sodų žemės sklypai;</i> - <i>Sodininkų bendrijų bendro naudojimo žemės sklypai.</i> -		
Specializuotų kompleksų zona		Specializuotų kompleksų teritorija; Socialinės infrastruktūros teritorija Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	• Kita paskirtis: - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	15 m / 3 aukštai	50 / 1,2
Pramonės ir sandėliavimo zona		Pramonės ir sandėliavimo teritorija; Paslaugų teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	• Kita paskirtis: - <i>Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	3 aukštai / 15 m (technologinių įrenginių aukštis neribojamas)	60 / 1,6
Paslaugų zona		Paslaugų teritorija; Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	• Kita paskirtis: - <i>Komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> - <i>Visuomeninės paskirties teritorijos;</i> - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	3 aukštai / 12 m (technologinių įrenginių aukštis neribojamas)	60 / 1,2
Inžinerinės infrastruktūros zona		Inžinerinės infrastruktūros teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	• Kita paskirtis: - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	3 aukštai / 12 m	60 / 1,2
Neužstatomos teritorijos					

Teritorijos funkcinio prioriteto zona	Žymėjimas	Teritorijos naudojimo tipai	Galimos žemės pagrindinės naudojimo paskirtys bei naudojimo būdai	Maksimalus pastatų aukštis, m / aukštingumas, aukštai	Maksimalus tankis (UT) / maksimalus intensyvumas (UI)
Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona		Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	0/0	0/0
Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (intensyvaus naudojimo)		Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	0/0	0/0
Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (ekstensyvaus naudojimo)		Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	0/0	0/0
Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (kapinės ir aikštės)		Bendro naudojimo erdvių želdynų teritorija; Aikštė Inžinerinės infrastruktūros koridorius.	- Kita paskirtis: - <i>Atskirųjų želdynų teritorijos;</i> - <i>Bendro naudojimo teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i>	0/0	0/0
NEURBANIZUOTOS IR NEURBANIZUOJAMOS TERITORIJOS					
Konservacinės teritorijos zona		-	- Konservacinė paskirtis: - <i>Kultūros paveldo objektų - žemės sklypai.</i>	Pagal paveldosaugos reikalavimus	Pagal paveldosaugos reikalavimus
Žemės ūkio teritorijų zona		Specializuotų ūkių ir žemės ūkio teritorija	- Žemės ūkio paskirtis: - <i>Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai.</i> - Kita paskirtis: - <i>Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos;</i> - <i>Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.</i> -	0/0	0/0
Vandenvietės zona		Vandenys	- Kita paskirtis: - <i>Naudingų iškasenų teritorijos.</i>	5 m / 1 aukštas	Nustatoma pagal poreikį tik vandenvietės aptarnavimui

3.5.1 schema. Aukštumo schema, metrai

3.5.2 schema. Aukštumo schema, aukštai

3.6. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptys

Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptų vystymo režimų nustatymas parengtas vadovaujantis Teritorijų planavimo normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“ reikalavimais. Miestelio teritorijoje išskiriami urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų tvarkymo režimai:

- **saugojimas** – nustatomas kultūros vertybių teritorijoms, kurių vertingąsias savybes būtina išsaugoti;
- **modernizavimas** - modernizavimo režimas skirtas urbanizuotoms teritorijoms, kai būtinas kompleksinis užstatymo ir infrastruktūros, fizinės ir socialinės aplinkos atnaujinimas. Galimi modernizavimo būdai: *atgaivinimas (revitalizacija)*¹, *humanizavimas (rehabilitacija)*², *atnaujinimas (renovacija)*³;
- **konversija** - neefektyviai naudojamų užstatytų teritorijų (miestų centruose ir jų prieigose esančios taršios ar neefektyvios pramonės) naujas (antrinis) panaudojimas plėtrai;
- **nauja plėtra** – neužstatytų teritorijų urbanizavimas;
- **Be esminių pokyčių (status quo)** - teritorijos, kuriose paliekama esama padėtis. Esminiai pokyčiai teritorijų funkcinėje ir fizinėje struktūroje nenumatomi;
- **Kiti plėtojimo būdai** – nustatomas teritorijose, kuriose palaikomas tvarkymas ir minimalus pritaikymas.

Bendrųjų sprendinių formavime miestelio plėtra orientuota į kompaktišką teritorijos panaudojimą, esamų urbanizuotų teritorijų konversiją ir tankinimą, esamų struktūrų užbaigimą, neracionaliai naudojamų teritorijų konversiją:

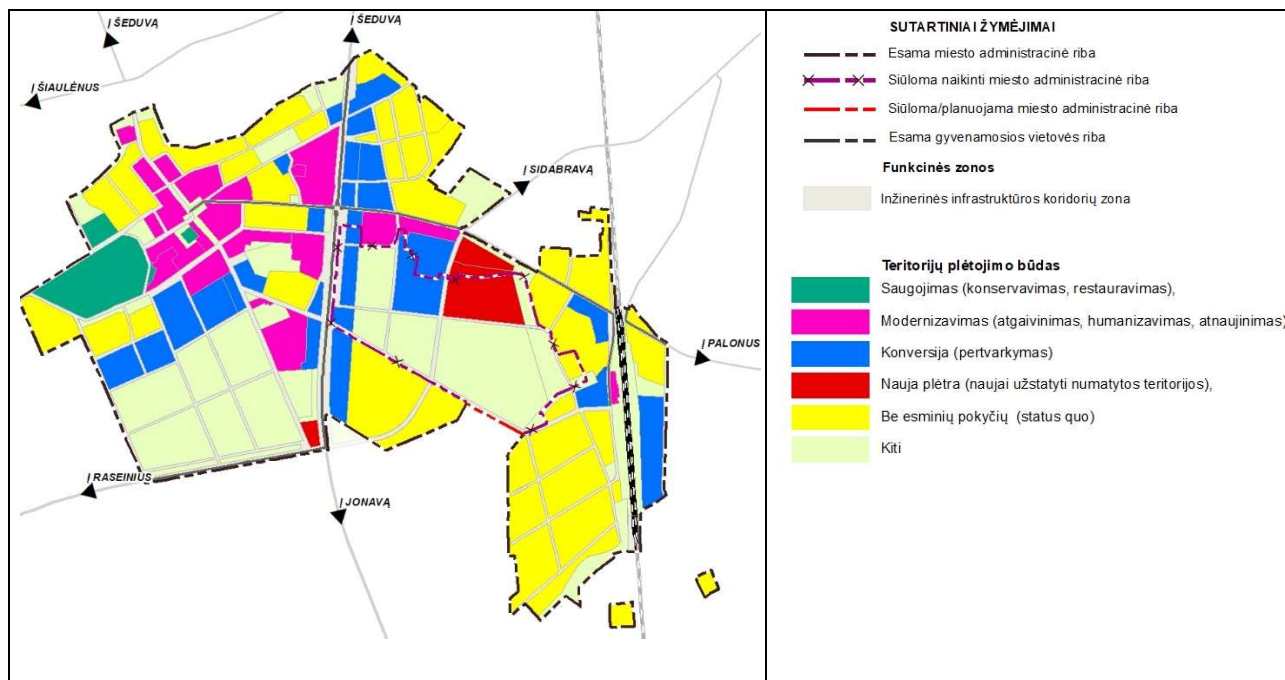
- prioritetinis teritorijos vystymo režimas: be esminių pokyčių (status quo) – taikomas daugumoje funkcinų zonų, kuriose pokyčiai funkcinėje struktūroje nenumatomi, o fizinėje struktūroje – minimalūs ir susieti su teritorijos tankinimu ir aplinkos kokybės gerinimu;
- modernizavimo (atnaujinimo - renovacijos) vystymo režimas taikomas pagrindinio centro, specializuotų kompleksų ir intensyvaus užstatymo intensyvumo gyvenamosiose funkcinėse zonose, kuriose atliktas arba turi būti atliekamas kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas) ir kuriose dar nepritaikytos energetinio efektyvumo didinimo priemonės vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 547 „Dėl Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- konversijos vystymo režimas taikomas sodininkų bendrijų, miestelio rytinio rajono centro teritorijoje. Numatoma konversija į:
 - konversiją į gyvenamąsias teritorijas;
 - konversiją į paslaugų funkcinės zonos teritorijų naudojimo būdus;

¹ *atgaivinimas (revitalizacija)* ¹– gyvybingumo grąžinimas degraduojančioms miesto struktūrinėms dalims, fizinės aplinkos kokybės, ekonominio aktyvumo, socialinės integracijos skatinimas. Revitalizacija – naujų funkcijų atsiradimas, senųjų skatinimas su atitinkamais statybos darbais, kurie pagyvina socialinę ir ekonominę veiklą, suteikia naujas funkcines, estetines savybes, padidina teritorijos patrauklumą, pritraukia į ją naujus, įvairesnių socialinių sluoksnių gyventojus.

² *humanizavimas (rehabilitacija)* ² - miesto funkcionavimo neigiamo poveikio veikiamų teritorijų grąžinimas gyventojams, transporto srautų išskėlimas, pėsčiųjų zonų įrengimas ir panašiai;

³ *atnaujinimas (renovacija)* ³– pastatų ir (ar) inžinerinių sistemų fizinių ir energinių savybių atkūrimas ar pagerinimas, energetinio efektyvumo padidinimas, architektūrinės išraiškos atnaujinimas. Galimas gyvenamosios aplinkos perplanavimas, dalinis pastatų griovimas ir nauja statyba. Atnaujinimo vystymo režimas nustatomas funkcinėse zonose, kuriuose atliktas arba turi būti atliekamas kvartalų kompleksinis atnaujinimas (modernizavimas) ir nepritaikytos energetinio efektyvumo didinimo priemonės vadovaujantis Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. birželio 1 d. nutarimu Nr. 547 „Dėl Kvartalų energetinio efektyvumo didinimo programų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

- konversija į pramonės ir sandėliavimo teritorijas.
- naujos plėtos vystymo režimas taikomas šiuo metu neužstatytose paslaugų, mišriose paslaugų ir pramonės teritorijose, kuriose siekiama sukurti palankią aplinką darbo vietoms kurti;
- saugojimo režimas nustatomas kultūros paveldo teritorijose: Baisogalos dvaro sodybos (kodas 991) teritorijoje, Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (kodas 11106);
- kito plėtojimo būdo teritorijoms priskiriamos žemės ūkio rezervinės teritorijos, kuriose ateityje planuojama gyvenamųjų, verslo, pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtra.

3.6.1 schema. Teritorijos plėtojimo būdų schema

3.7. Mažmeninės prekybos įmonių plėtos kryptys

Esamos būklės įvertinimo metu nustatyta, kad miestelio teritorijoje nėra mažmeninės prekybos įmonių, kurių plotas būtų didesnis kaip 1000 kv. m. Baisogalos miestelyje yra 2 pagrindiniai prekybos objektai, kurių plotas sudaro trečdaliį viso prekybos ploto miestelyje:

- Prekybos centras Norfa L, esantis Maironio g. 11, kurio plotas siekia apie 520 m²;
- Prekybos centras Lytagra, esantis Maironio g. 36 B, kurio plotas siekia apie 670 m².

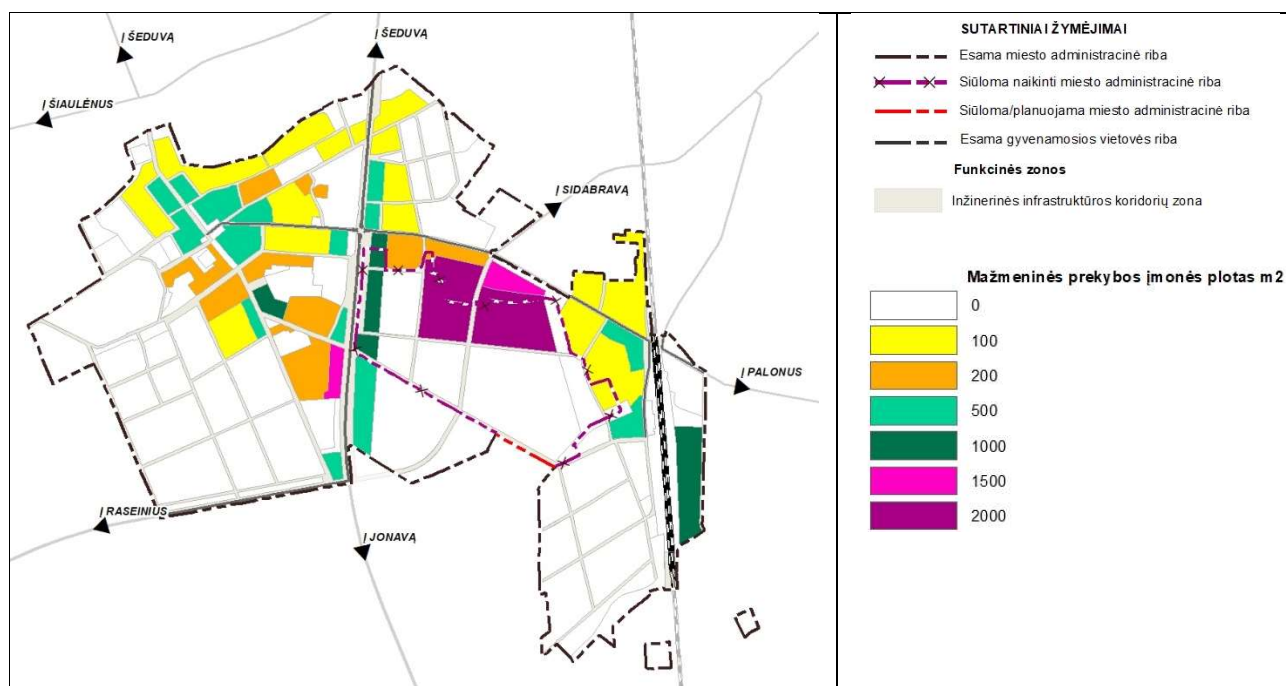
Planuojamu laikotarpiu mažmeninės prekybos įmonių plėtra planuojama įvertinant esamų įmonių išdėstymą, aptarnavimo poreikį ir lygį. Įvertinat prognozuojamą darbo rinkos suaktyvėjimą, aptarnavimo sferos plėtra tampa Baisogalos miestelio viena pagrindinių ekonominio vystymosi priemonių. Siekiant nepakenti miestelio urbanistiniam savitumui mažmeninės prekybos įmonių, kurių plotas viršija 1000 kv.m., išdėstymas planuojamas atokiau nuo miestelio centrinės dalies ir dvaro teritorijos. Pagal šiuos kriterijus funkcinėse zonose planuojama pagal plotą diferencijuota esamų ir naujų įmonių plėtra. Suminis mažmeninės prekybos įmonių pastatų bendras plotas vienoje funkcinėje zonoje ir mažmeninės prekybos įmonių skaičius konkrečioje funkcinėje zonoje neribojami.

Naujų mažmeninės prekybos įmonių, kurių plotas viršija 1000 kv.m., išdėstymas galimas:

- Pramonės ir sandėliavimo zonose, plotas 1000-2000 kv.m.;
- Paslaugų zonoje prie Mokyklos g. rytinėje miestelio dalyje, plotas iki 1500 kv.m.;
- Mišrioje gyvenamojoje zonoje prie kelio Nr.144, plotas iki 1500 kv.m.

Pagrindinio centro zonoje galimas esamų mažmeninės prekybos įmonių pastatų atnaujinimas (renovacija), įskaitant griovimą, plėtra ir naujų pastatų statyba neviršijant 500 kv.m. bendro ploto. Keliama architektūrinės išraiškos reikalavimai.

Specializuotų kompleksų, sodininkų bendrijų, inžinerinės infrastruktūros, inžinerinės infrastruktūros koridorių, bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų funkcinėse zonose ir konservacinėse teritorijose mažmeninės prekybos įmonių išdėstymas neplanuojamas.

3.7.1 schema. Mažmeninės prekybos įmonių plėtra

3.8. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo eiliškumo kryptys

Vadovaujantis Teritorijų planavimo normomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 „Dėl teritorijų planavimo normų patvirtinimo“, urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo eiliškumas diferencijuojamas į 1 ir 2 įgyvendinimo prioritetus. Funkcinės zonos, kurioms nustatytas 1 įgyvendinimo prioritetas, yra priskirtos prioritetinėms plėtos teritorijoms⁴, kuriose privalomas savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros vystymas.

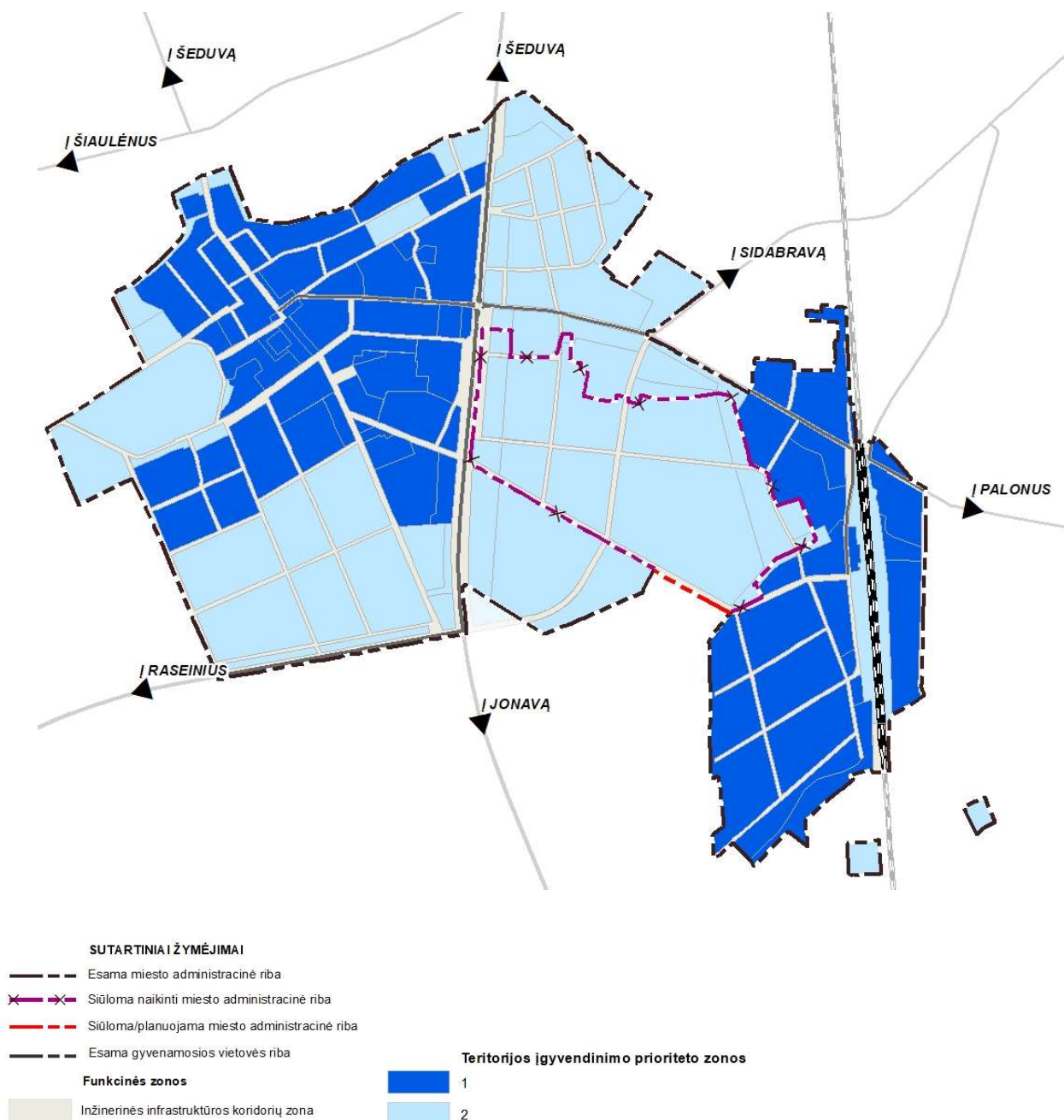
Savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros vystymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtos įstatymo reikalavimai, kuriuose nustatyti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo etapų, infrastruktūros plėtos įmokos zonų, infrastruktūros eksploatavimo tarifo zonų nustatymo principai.

Įvertinant realias savivaldybės inžinerinės infrastruktūros vystymo galimybes planuojamoje teritorijoje, nustatomas optimalus teritorijų priskyrimas prioritetinėms plėtos teritorijoms, kuris pateiktas 3.8.1 schemae:

- 1 įgyvendinimo prioriteto (prioritetinės plėtos) teritorijoms, kuriose planuojama vystyti savivaldybės prioritetinę inžinerinę infrastruktūrą, priskirti du rajonai vakarinėje ir rytinėje miesto dalyse. 1

⁴ **Prioritetinės plėtos teritorijos** – savivaldybės ir vietovės lygmens bendruosiuose planuose išskirtos urbanizuotos ir (ar) urbanizuojamos teritorijos (jų dalys), kuriose savivaldybė įsipareigoja vystyti socialinę ir (ar) inžinerinę infrastruktūrą. (Teritorijų planavimo įstatymas)

- įgyvendinimo prioriteto (prioritetinės plėtros) teritorijų plotas apie 154 ha, kas sudaro 38,6 proc. miestelio teritorijos esamose ribose.;
- 2 įgyvendinimo prioriteto (neprioritetinės plėtros) teritorijoms, kuriose neplanuojama vystyti prioritetinės savivaldybės inžinerinės infrastruktūros, yra priskirtas apie 244 ha plotas, kas sudaro 61,4 proc. suplanuotos teritorijos.

3.8.1 pav. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetų schema

4 GAMTINĖS APLINKOS IR KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS KRYPTYS

Racionalaus gamtinių išteklių naudojimo ir apsaugos, gamtinio kraštovaizdžio stabilumo, savitumo bei bioįvairovės išsaugojimo bei aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimo siektinumas tiesiogiai įtakoja Baisogalos miestelio vystymo koncepcijos formavimą - teritorijos naudojimo funkcinį prioritetą, teritorijos tvarkymo reglamentavimo ir apsaugos principų nustatymą.

Įvertinant esamos būklės analizės rezultatus bei siekiant Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo programoje nustatytą planavimo tikslą ir uždavinių įgyvendinimo, bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje išskiriamos sekančios gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos vystymo kryptys:

- Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas;
- Gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymas;
- Viešųjų atskirųjų želdynų sistemos vystymas.

4.1. Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas

Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenimis planuojamoje Baisogalos miestelio teritorijoje gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių konservacinės apsaugos prioriteto (draustiniai, gamtos paveldo objektai / paminklai), kompleksinių saugomų (valstybiniai parkai, biosferos poligonai) bei „Natura 2000“ teritorijų nėra. Artimiausios saugomos teritorijos ir objektai nuo planuojamos teritorijos yra nutolusios nuo 1 km, o „Natura 2000“ teritorijos nuo 4,5 km ir didesniu atstumu.

Dėl didelio atstumo tarp planuojamos ir saugomų teritorijų, bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimas neturės pasekmių saugomoms teritorijoms, poreikio specialių apsaugos priemonių taikymui nėra.

Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane (NKTP), kurio sprendiniai yra integruoti į naują LR bendrąjį planą, saugomų teritorijų tinklo plėtra Baisogalos miestelio teritorijoje ir jos gretimybėse nenumatoma. Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo apimtyje ypač saugomų teritorijų tinklo plėtros pasiūlymai neteikiami, nes tai yra specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų tikslas.

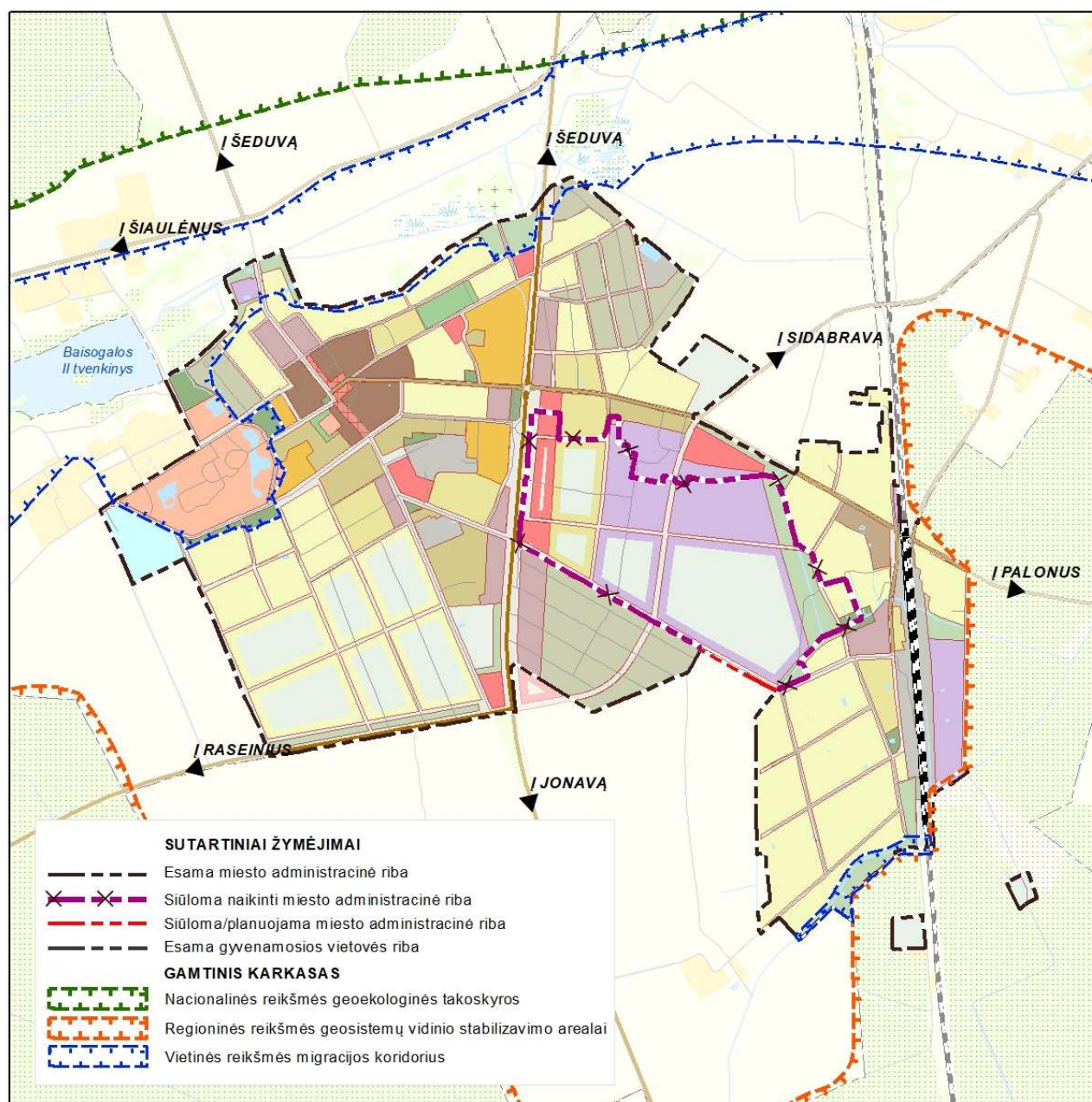
Formuojant Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendruosius sprendinius – nustatant teritorijos funkcinį zonavimą, yra atsižvelgiama į kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbių / jautrių teritorijų – paviršinio vandens telkinių (up. Kiršinas, up. Dotnuvėlė) ir jų pakrančių apsaugos juostų, Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių (miškų, pievų), Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) registruotų saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių lokalizaciją, siekiant jas maksimaliai integruoti į neužstatomas bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, funkcinės zonas. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbių teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai bus nustatomi Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje.

4.2. Gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymas

Gamtinis karkasas (toliau – GK) kraštotvarkos požiūriu sudėtinga erdvinė sistema, jungianti įvairių funkcijų prioriteto bei pagrindinės tikslinės paskirties, taip pat skirtingo naudojimo ir apsaugos režimo teritorijas. Teisinį pagrindą šalies gamtiniam karkasui kurti ir puoselėti sudaro LR Aplinkos apsaugos įstatymas. Šiame įstatyme teikiama sekanti gamtinio karkaso samprata: gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ir buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose, laikantis tęstinumo principo, yra teikiama Baisogalos miestelio bendrojo plano sprendiniuose (2008 m.), Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose (2023 m.) bei LR teritorijos bendrajame plane (2021 m.) nustatyta gamtinio karkaso struktūra.

Siekiant užtikrinti tinkamą gamtinio karkaso teritorijų planavimą, tvarkymą, naudojimą ir darnų vystymąsi, yra atlikta gamtinio karkaso teritorinės sistemos detalizacija bei formuojamas naujas gamtinio karkaso struktūrinis elementas (vietinės reikšmės Dotnuvėlės migracinis koridorius).

4.2.1 pav. Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas. Gamtinis karkasas.

Planuojamoje Baisogalos miestelio teritorijoje išskiriamas gamtinio karkaso teritorijas atstovauja: regioninės reikšmės geosistemų vidinio stabilizavimo arealas (S) rytiniame miestelio pakraštyje; vietinės reikšmės (m) Kiršino ir Dotnuvėlės migracinių koridorių atkarpos (4.2.1 pav.). Nacionalinės reikšmės Šiaurės Lietuvos geoeikologinė takoskyra (T) yra šiauriau Baisogalos miestelio ir į planuojamos teritorijos ribas nepatenka.

Planuojamoje teritorijoje išskirtos gamtinio karkaso teritorijos užima 8,3% teritorijos ploto (4.2.1 lentelė). Struktūriškai gamtinio karkaso teritorijų tarpe didžioji ploto dalis tenka migraciniams koridoriams (92,8%).

4.2.1 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos planuojamoje Baisogalos miestelio teritorijoje.

Gamtinio karkaso teritorijos	Plotas, ha	% gamtinio karkaso ploto	% miestelio ploto (398,7 ha)
MIGRACINIAI KORIDORIAI (vietinės (m) reikšmės)	30,8	92,8	7,7
GEOSISTEMŲ VIDINIO STABILIZAVIMO AREALAI (regioninės (S) reikšmės)	2,4	7,2	0,6
VISAS GAMTINIS KARKASAS:	33,2	100	8,3

Baisogalos miestelio gamtinio karkaso paskirtis:

- Suformuoti gamtinio - ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris užtikrintų aplinkos sveikumą ir tinkamumą gyvenimui miestelio teritorijoje ir medžiaginius energetinius ryšius su priemiesčio gamtinėmis teritorijomis;
- Sudaryti prielaidas esamai biologinei įvairovei išlaikyti ir gausinti vidinėje miestelio dalyje;
- Išsaugoti natūralaus kraštovaizdžio fragmentus ir esamus gamtinius rekreacinius išteklius;
- Formuoti estetišką ir harmoningą miestelio veidą;
- Optimizuoti miestelio plėtrą.

Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose numatomi gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymo sprendiniai yra palankūs apsaugos ir tvarkymo užtikrinimui, kaip to reikalauja veiklą gamtinio karkaso reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo patikimumo, teritorinio susietumo užtikrinimas yra vienas iš svarbiausių kraštovaizdžio apsaugos uždavinių. Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, bus vertinamas gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas ir šio vertinimo pagrindu nustatomi gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentai.

4.3. Viešųjų atskirųjų želdynų sistemos vystymas

Viešųjų atskirųjų želdynų sistema yra svarbi ir neatskiriama urbanistinės struktūros dalis, kuri yra formuojama tikslu išsaugoti visuomeniškai ir ekologiškai vertingo gamtinio kraštovaizdžio plotus, jų visumą tvarkyti kaip teritorinę sistemą, siekiant gerinti ekologines bei rekreacines gyvenamosios aplinkos sąlygas, kuriant patrauklaus miestelio įvaizdį. Želdynų sistema yra miestelio teritorijos gamtinio karkaso dalis, plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra.

Viešųjų atskirųjų želdynų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

- 1) Gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją, kuri leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;
- 2) Gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį.
- 3) Esamus žaliuosius plotus – atskiruosius želdynus ir kitus saugotinus želdinius, jų teritorinę sklaidą, estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;
- 4) Teritorijas, kuriose yra nepalankios ekogeologinės ir kitos gamtinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose, laikantis tęstinumo principo, numatomas tolimesnis želdynų sistemos, numatytos Baisogalos miestelio bendrojo plano (2008 m.) sprendiniuose, kaip svarbios ir neatskiriamos miestelio urbanistinės struktūros, o kartu ir gamtinio karkaso dalies vystymas. Kaip savarankiški miestelio struktūros elementai bendrųjų sprendinių stadijoje išskiriamos bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos (žiūrėti grafinės dalies brėžinyje „Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas“).

Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimo bendruosiuose sprendiniuose nustatytose želdynų sistemos teritorijose veiklos ypatumus ir apribojimus nustato LR Želdynų įstatymas, LR Saugomų teritorijų įstatymas, Gamtinio karkaso nuostatai, LR aplinkos ministro įsakymas „Dėl viešųjų atskirųjų želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų plotų normų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau Aprašas). Vadovaujantis minėto Aprašo reikalavimais Baisogalos miestelyje bendras viešųjų atskirųjų želdynų plotas, tenkantis vienam gyventojui turi būti ne mažesnis nei 17 m². Įvertinant planuojamą gyventojų skaičių (1720 gyv. 2054 m.) viešieji atskirieji želdynai turėtų užimti ne mažesnę nei 2,92 ha. plotą. Baisogalos miestelio bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatoma užtikrinti viešųjų atskirųjų želdynų ploto normos ir pasiekiamumo reikalavimus, nustatytus Apraše.

5 NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS

5.1. Registruotos nekilnojamosios kultūros vertybės

Vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 8 straipsnio 12 dalimi, Kultūros vertybių registro duomenys yra vieši ir skelbiami tinklapyje adresu <https://kvr.kpd.lt>. Kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijos ir apsaugos zonos pateiktos Bendrųjų sprendinių formavimo brėžinyje. 2024 m. sausio 1 d. duomenimis Baisogalos miestelio teritorijoje yra registruotas 2 kompleksiniai objektai su 26 į kompleksą įeinančiomis vertybėmis bei 5 pavieniai objektai. Planuojamos teritorijos ribose nėra registruotų vietovių.

5.1.1. Nekilnojamasis kultūros paveldas planuojamoje teritorijoje

Eil. Nr.	Kodas	Pavadinimas	Statusas	Registravimo data	Duomenys
KOMPLEKSAI					
K-1	991	Baisiogalos dvaro sodyba Adresas: Radviliškio r. sav., Baisiogalos sen., Baisiogalos mst., R. Žebenkos g. 12.	Paminklas	1992-05-05	<u>Vertybės plotas:</u> 197270.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> kompleksas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Archeologinis (lemiantis reikšmingumą), Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Dailės (lemiantis reikšmingumą svarbus); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Kraštovaizdžio; Želdynų (lemiantis reikšmingumą retas). <u>Vertingosios savybės:</u> planavimo sprendiniai; buvusių komplekso dalių (statinių) liekanos; žemės ir jos paviršiaus elementai; keliai, takai ar jų dalys, dangos; želdynai ir želdiniai; upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai. <u>Nustatytas vizualinės apsaugos pozonis:</u> 146300.00 kv.m. Kompleksą sudaro 21 į kompleksą įeinanti vertybė.
1.1	468	Baisiogalos dvaro sodybos rūmai	Paminklas	1992-04-14	
1.2.	23321	Baisiogalos dvaro sodybos arklidė	Paminklas	1992-04-14	
1.3.	23322	Baisiogalos dvaro sodybos oranžerija	Paminklas	1997-04-17	
1.4.	23323	Baisiogalos dvaro sodybos svirnas	Paminklas	1997-04-17	
1.5.	23324	Baisiogalos dvaro sodybos ledainė	Paminklas	1997-12-31	
1.6.	23325	Baisiogalos dvaro sodybos namas	Paminklas	1997-12-31	
1.7.	23326	Baisiogalos dvaro sodybos pirmas tvartas	Paminklas	1997-12-31	
1.8.	23327	Baisiogalos dvaro sodybos kumetynas	Paminklas	1997-12-31	
1.9.	23328	Baisiogalos dvaro sodybos vėjo malūnas	Paminklas	1997-12-31	
1.10.	23329	Baisiogalos dvaro sodybos pirmas kluonas	Paminklas	1997-12-31	
1.11.	23330	Baisiogalos dvaro sodybos antras kluonas	Paminklas	1997-12-31	
1.12.	23331	Baisiogalos dvaro sodybos spirito varykla	Paminklas	1997-12-31	
1.13.	23332	Baisiogalos dvaro sodybos antras tvartas	Paminklas	1997-12-31	
1.14.	23333	Baisiogalos dvaro sodybos karvidė	Paminklas	1997-12-31	
1.15.	23334	Baisiogalos dvaro sodybos garažas	Paminklas	1997-12-31	
1.16.	23335	Baisiogalos dvaro sodybos kalvė	Paminklas	1997-12-31	
1.17.	23336	Baisiogalos dvaro sodybos šulinys	Paminklas	1997-12-31	
1.18.	23337	Baisiogalos dvaro sodybos parkas	Paminklas	1997-12-31	
1.19.	25929	Baisiogalos dvaro sodybos tvora	Paminklas	2001-06-22	
1.20.	25930	Baisiogalos dvaro sodybos vartai	Paminklas	2001-06-22	
1.21.	37957	Baisiogalos dvaro sodybos sandėlys	Paminklas	1992-05-05	
K-2	17372	Baisiogalos geležinkelio stoties statinių kompleksas Adresas: Radviliškio r. sav., Baisiogalos sen., Baisiogalos mst., Stoties g. 2, 2A, 2B, 4.	Registrinis	2006-04-25	<u>Vertybės plotas:</u> 12731.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> kompleksas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Inžinerinis (lemiantis

Radviliškio rajono savivaldybės Baisogalos miestelio teritorijos bendrojo plano keitimas
UAB „SOSTINĖS STUDIJA“, 2024 m.

2.1.	17373	Baisogalos geležinkelio stoties statinių komplekso keleivių rūmai	Registrinis	2006-04-25	reikšmingumą tipiškas); Želdynų (lemiantis reikšmingumą tipiškas). <u>Vertingosios savybės:</u> planavimo sprendiniai; žemės ir jos paviršiaus elementai; keliai, takai ar jų dalys, dangos; želdynai ir želdiniai;
2.2.	17374	Baisogalos geležinkelio stoties statinių komplekso vandentiekio bokštas	Registrinis	2006-04-25	
2.3.	17375	Baisogalos geležinkelio stoties statinių komplekso rampa	Registrinis	2006-04-25	
2.4.	47335	Baisogalos geležinkelio stoties statinių komplekso pirmas geležinkelio tarnautojų namas	Registrinis	2022-09-02	Kompleksą sudaro 5 į kompleksą įeinančios vertybės.
2.5.	47336	Baisogalos geležinkelio stoties statinių komplekso pirmas geležinkelio tarnautojų namas	Registrinis	2022-09-02	
PAVIENIAI OBJEKTAI					
P-1	2333	Paminklas žuvusiems už Lietuvos Nepriklausomybę	Registrinis	1992-08-13	<u>Vertybės plotas:</u> 181.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> pavienis objektas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą retas); Dailės (lemiantis reikšmingumą retas); Istorinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas). <u>Vertingosios savybės:</u> planavimo sprendiniai; žemės ir jos paviršiaus elementai; keliai, takai ar jų dalys, dangos; želdynai ir želdiniai.
P-2	11106	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Registrinis	1993-02-18	<u>Vertybės plotas:</u> 3582.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> pavienis objektas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Istorinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas).
P-3	29514	Lietuvos karių, savanorių ir partizanų kapai	Valstybės saugomas	2004-12-28	<u>Vertybės plotas:</u> 62.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> pavienis objektas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus). <u>Nustatytas apsaugos nuo vizualinės apsaugos pozonis:</u> 1.00 kv.m
P-4	4439	Knygynas Adresas: Radviliškio r. sav., Baisiogalos sen., Baisiogalos mst., Maironio g. 13.	Registrinis	1992-12-10	<u>Vertybės plotas:</u> - <u>Vertybė pagal sandarą:</u> pavienis objektas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> -
P-5	46657	Partizanų ryšininkės Elenos Kasakaitytės kapas	Registrinis		<u>Vertybės plotas:</u> 5.00 kv.m. <u>Vertybė pagal sandarą:</u> pavienis objektas <u>Vertingųjų savybių pobūdis:</u> Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus).

5.2. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos kryptys

Apsaugos principai:

- Bendrojo plano keitimo sprendiniuose nekilnojamojo kultūros paveldo integralumo nuostatos turi atitikti principus, išreikštus Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje (Žin., 2002, Nr. 110-4852) ir Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (T00087007), kuris patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789;

- kultūros paveldo vertybes supanti aplinka yra neatsiejama jų reikšmingumo dalis, kartu sudaranti kultūrinį kraštovaizdį;
- nekilnojamas kultūros paveldas turi būti išsaugotas ir perduotas ateities kartoms kaip krašto ir vietos bendruomenės kultūrinio tapatumo pagrindas, kraštovaizdžio vertės formantas, turi būti sudaromos sąlygos visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

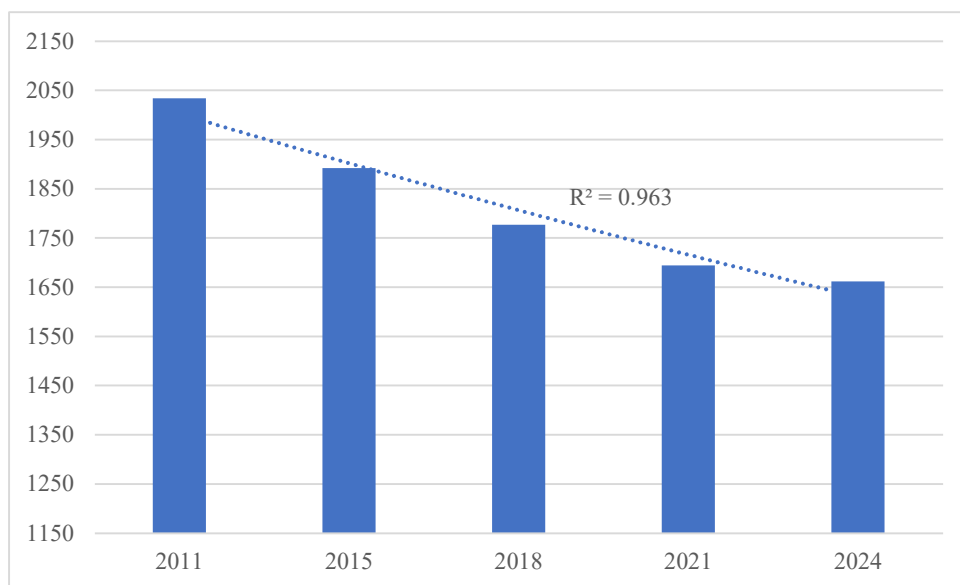
Apsaugos ir tvarkybos kryptys:

- Nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikia jose plėtojama pagal bendrojo ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis šio įstatymo ir Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis (pagrindas: Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 str. 1 p.);
- visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus 59 ir 60 str. reikalavimai;
- siekiant darnios ir subalansuotos miestelio plėtros, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas miestelio kultūros paveldo objektų ir teritorijų apsaugai bei palaikymui. Visi miestelyje esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai turi būti išsaugoti ir tvarkomi, pritaikant juos kultūrinei bei visuomeninei paskirčiai, išsaugant kaip neatsiejamą ir integruotą miestovaizdžio elementą;
- išsaugoti istorinių dominančių vizualinį poveikį Baisogalos miestelyje, kuriame istorinis užstatymas praktiškai sunykęs;
- miestelio teritorijoje esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai išsaugomi, pritaikomi visuomenės viešajam pažinimui ir naudojimui;
- Statinių kompleksai ir atskiri statiniai, kurie saugomi viešam pažinimui ir naudojimui, saugomi pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 19 str.;
- Kultūros vertybių registre registruotų neveikiančių kapinių teritorijoms nustatoma konservacinė žemės naudojimo paskirtis (pagrindas: Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 20 str.);
- į kultūros vertybių registrą įrašytos laidojimo vietos naudojamos viešam pažinimui ir naudojimui bei viešajai pagarbai;
- viešajam pažinimui ir naudojimui saugomoje nekilnojamojoje kultūros vertybėje draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai: kultūros paveldo objektą pritaikyti kitiems, negu nurodyta nekilnojamosios kultūros vertybės pase, naudojimo būdams; padidinti saugomų statinių naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius;
- vadovaujantis PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ III Skyriaus 7.8 punkto nuostatomis, planuojant vykdyti didelės apimties žemės judinimo darbus (rengti karjerus, kasti tvenkinius, tiesti susisiekimo komunikacijas, inžinerinius tinklus bei statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius ir kt.), keičiančius reljefą daugiau nei 1 ha plote, o taip pat kitais 7 punkte įvardytais atvejais, turi būti atlikti archeologiniai tyrimai;
- jei atliekant statybos ar kitokius darbus aptinkama nekilnojamojo daikto vertingųjų savybių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniui, o šis informuoja Departamentą (pagrindas - Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 3 d.);
- kultūrinio pažinimo tikslais į turizmo maršrutus įtraukta 1 nekilnojamo kultūros paveldo vertybė, pasižyminti didžiausiu kultūriniu potencialu – Baisogalos dvaro sodyba (kodas 991).

6 SOCIALINĖS APLINKOS VYSTYMO KRYPTYS

6.1. Demografinė raida

VĮ Registrų centro duomenimis, 2024 m. pradžioje Baisogalos miestelyje gyveno 1662 gyventojai.

6.1.1 pav. Baisogalos miestelio gyventojų kaita (2011–2024 m.)
(Duomenų šaltinis: VĮ Registrų centras)

Per paskutinius 13 m. (2011–2024 m.) gyventojų skaičius Baisogalos miestelyje sumažėjo 34,8 proc. Šios tendencijos atitiko Radviliškio rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus kaitos tendencijas ir daugumos šalies teritorinių-administracinių vienetų gyventojų skaičiaus kaitos tendencijoms.

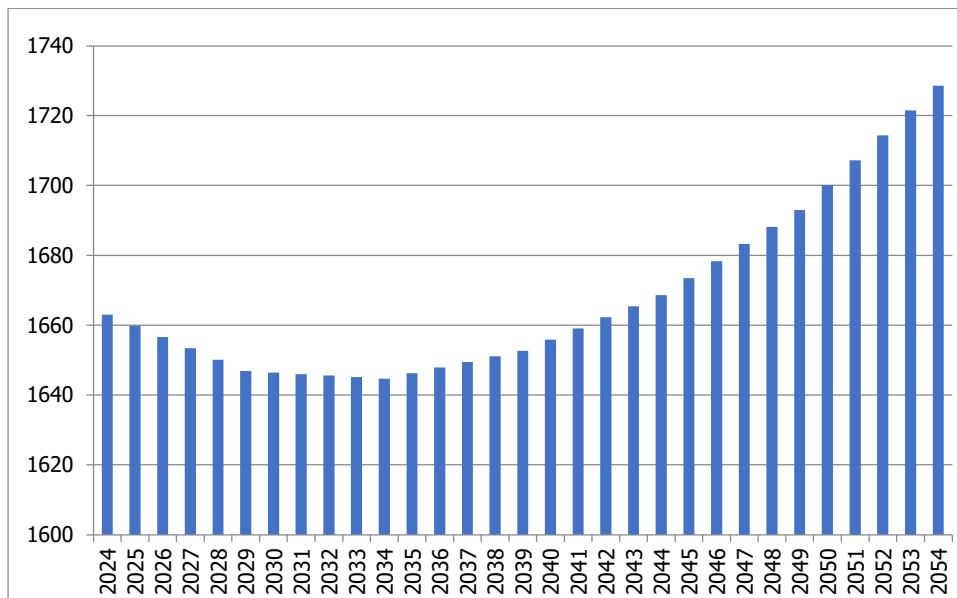
Toks Baisogalos miestelio gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo lemiamas tiek neigiamos natūralios gyventojų kaitos, tiek migracijos procesų, kurie, nepaisant švytuoklinių svyravimų ir paskutiniais metais stebimo bei ilgalaikėje perspektyvoje galimo teigiamų migracijos saldo reikšmių įsitvirtinimo, išlaiko reikšmingą akumuluotą neigiamą poveikį bendram Baisogalos miestelio gyventojų skaičiui.

Dėsninga, kad esant tokioms Baisogalos miestelio gyventojų skaičiaus kaitos dedamosioms demografinis potencialas per paskutinius 13 m. sumažėjo, kadangi ši situacija lemia ne tik bendrą gyventojų skaičiaus mažėjimą bet ir gyventojų amžiaus struktūros prastėjimą.

Demografinė situacija Baisogaloje pastaraisiais metais keitėsi neigiama kryptimi, kas lemiamas tiek natūralios gyventojų kaitos, tiek migracijos procesų. Šie pokyčiai (gyventojų skaičiaus ir struktūros) lemia neigiamų tendencijų neišvengiamumą demografinėse Baisogalos prognozėse trumpojo ir vidutinio laikotarpio perspektyvoje.

Prognozuojant Baisogalos gyventojų skaičių naudojamas dviejų metodų derinys, apimantis integralios gimusiųjų skaičiaus prognozės ir komponentų metodus. Vertinant pagrindinius ir papildomus demografinius parametrus, lemiančius būsimą Baisogalos gyventojų skaičių ir struktūrą, gyventojų skaičiaus prognozė sudaroma realistiniam scenarijui, kurio turinys priklauso nuo šių parametrų numatomos kaitos (parametrų reikšmėms nuosaikiai (nuo 1 iki 2 proc.) kintant teigiama kryptimi);

Vadovaujantis minėtomis prielaidomis ir įvertinus kintamuosius, nustatyta, kad gyventojų skaičius Baisogaloje 2054 m. 1,72 tūkst. gyventojų. Toks sąlyginai nežymus padidėjimas per ilgąjį laikotarpį nulemtas blogos esamos situacijos bei neigiamų pastarųjų metų kaitos tendencijų. Tuo pat metu prognozėje atspindėta kaita rodo, kad esami neigiami faktoriai, veikiantys demografinę raidą faktiškai yra pasiekę maksimalias reikšmes ir jų neigiamo poveikio apimtys per artimiausią dešimtmetį bus niveliuotos.

6.1.2 pav. Baisogalos miestelio gyventojų kaita (2024–2054 m.)

Prognozuojama, kad per artimiausius 10 metų neigiamos gyventojų skaičiaus kaitos tendencijos artėja prie pusiausvyros taško, kuriame išvykstančių ir mirstančių gyventojų skaičius lygus atvykstančių ir gimstančių gyventojų skaičiui, o nuo 2033 m. įgauna teigiamą reikšmę, t. y. gyventojų skaičius pradeda augti.

6.1.1 lentelė. Baisogalos demografinių rodiklių prognozė (2024–2053 m.)

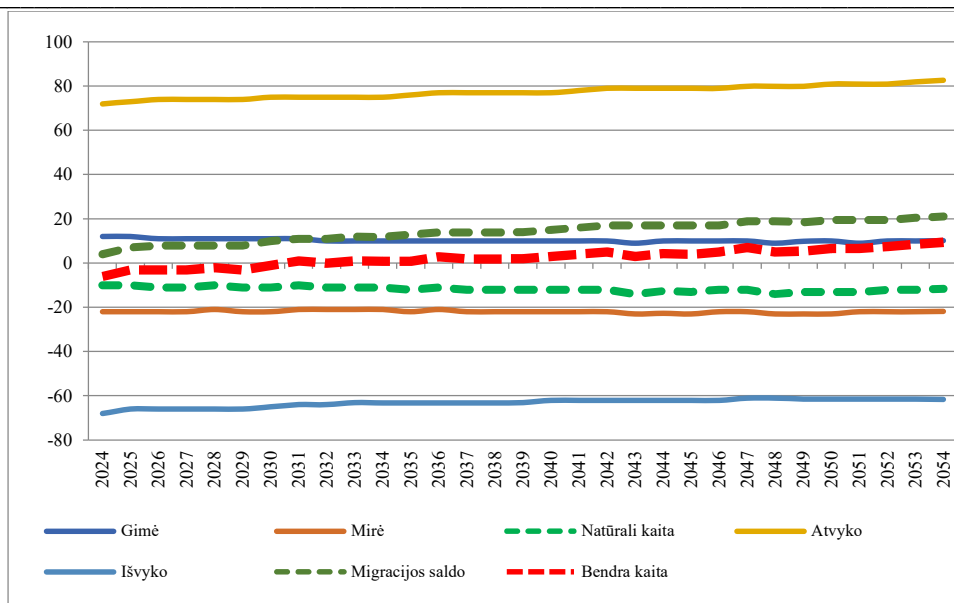
Laikotarpis	2024-2028	2029-2033	2034-2038	2039-2043	2044-2048	2049-2048
Gyventojų skaičius ⁵	1663	1647	1645	1653	1669	1693
Gimė	57	53	50	49	49	49
Mirė	-109	-107	-108	-111	-113	-112
Natūrali kaita	-52	-54	-58	-62	-65	-63
Atvyko	367	374	382	390	397	405
Išvyko	-332	-322	-316	-311	-308	-307
Migracijos saldo	35	52	66	78	89	98
Bendras pokytis	-16	-2	8	16	24	36
Gyventojų skaičius ⁶	1647	1645	1653	1669	1693	1729

Realistinio scenarijaus metu skaičius Baisogalos demografiniai pokyčiai ilgainiui suformuoja prielaidas vidutinio laikotarpio (dėl darbingo amžiaus gyventojų struktūros pagerėjimo) ir vidutinio – ilgojo laikotarpio (dėl nepilnamečių gyventojų skaičiaus augimo) socialiniam ir ekonominiam augimui.

Labiausiai prie demografinės situacijos pagerėjimo ilgojo laikotarpio perspektyvoje prisidės migracijos tendencijų gerėjimas.

⁵ Laikotarpio pradžioje

⁶ Laikotarpio pabaigoje

6.1.3 pav. Baisogalos miestelio gyventojų kaitos struktūra (2024–2054 m.)

Galima teigti, kad trumpojo ir vidutinio laikotarpio perspektyvoje natūralios gyventojų kaitos procesai pasižymi labiausiai neigiamomis tendencijomis ir gimusiųjų bei mirusiųjų gyventojų skaičių neigiamas disbalansas įgauna labai didelę reikšmę (iki 12 asmenų per metus). Iš kitos pusės sprendinių laikotarpiu pradeda mažėti neigiama migracijos procesų įtaka Baisogalos gyventojų skaičiui ir migracijos saldo apie 2031 m. pasiekia pusiausvyros tašką, t. y. nepaisant didelio mirtingumo, kuris nėra niveliuojamas gimstamumo, atsiranda papildomas demografinio potencialo faktorius.

Demografinės raidos kryptys

Sprendinių planavimo laikotarpiu pagrindiniai demografinės raidos kryptys, lemiančios socialinę ir ekonominę Baisogalos perspektyvą, yra šios:

- 1) 2034 m. prognozuojamas Baisogalos gyventojų skaičius siekia 1645 (1,1 proc. mažiau nei dabartinis gyventojų skaičius);
- 2) Gyventojų skaičiaus augimas numatomas tik nuo 2033 m. (iki šio laikotarpio augs tik vyresnio amžiaus gyventojų skaičius ir jų dalis struktūroje);
- 3) Gyventojų skaičiaus mažėjimo tempai netendencingai kiekvienais metais, tačiau lėtės (iki 2029 m. prognozuojamas sumažėjimas siekia 16 asm., o nuo 2030 m. iki 2034 m. 22 asm.);
- 4) Pagrindinis teigiamas demografinės kaitos veiksnys yra migracija, kurios teigiamas saldo numatomas jau nuo 2025 m.;
- 5) Sprendinių laikotarpiu demografinės tendencijos, laikytinos esminiu faktoriumi, lemsiančiu visų svarbiausių Baisogalos miestelio socialinės sferos elementų (nuo būsto iki kultūrinių poreikių tenkinimo), nenumato poreikio apčiuopiamai kiekybinei ekstensyviai plėtrai ir, atitinkamai, dideliems teritorinio vystymosi mastams. Bet gyventojų skaičius nėra vienintelis plėtros perspektyvą apibrėžiantis faktorius;
- 6) Numatant socialinio ir ekonominio vystymosi priemones būtina atsižvelgti į gyventojų poreikius, taip pat į socialinę, ekonominę padėtį, gamtinius apribojimus ir normatyvinius plėtros darinius (prioritetus ir tikslus), kurie suformuoti atitinkamam teritoriniam – administraciniam dariniui, šiuo atveju – Baisogalos miesteliui.

6.2. Gyvenamasis fondas

Gyvenamojo fondo esama situacija ir tendencijos rodo gyvenamosios vietovės socialinę perspektyvą, žymėdamos poreikį ir polinkį steigtis ir reziduoti atitinkamoje teritorijoje.

2024 m. Baisogalos miestelyje iš viso buvo 2 127 pastatai. Gyvenamosios paskirties pastatų kategorijai priskiriami 427 pastatai, t. y. 20,1 proc. visų pastatų. Per paskutinius 3 m. gyvenamųjų pastatų skaičius nepakito, t. y. gyvenamasis fondas nebuvo plėtojamas (per paskutinius 10 m. buvo išduoti tik 9 leidimai naujų statinių (pastatų) statybai Baisogalos mieste, tik 3 iš kurių buvo išduoti gyvenamųjų namų statybai, 2 iš kurių buvo skirti statybai griauinant esamą statinį).

Baisogalos miestelyje vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų skaičius siekia 372, daugiabučių namų – 55. Taigi vieno ir dviejų butų gyvenamieji namai sudaro daugumą – 87,1 proc. visų miestelyje esančių gyvenamųjų namų, o daugiabučiai sudaro 12,9 proc.

Bendras gyvenamųjų namų kategorijai priskiriamų namų plotas Baisogalos miestelyje 2024 m. siekė 85784,32 m², tai sudarė 5,20 proc. Radviliškio rajono savivaldybės ir 0,06 proc. Lietuvos gyvenamojo butų fondo.

Vieno ir dviejų butų namų bendras plotas siekė 41874,85 m² (tai 48,8 proc. viso bendro gyvenamųjų namų ploto), o daugiabučių namų bendras plotas – 43909,47 m² (tai 51,2 proc. viso bendro gyvenamųjų namų ploto).

Lyginant su 2022 m. gyvenamųjų namų bendras plotas Baisogalos miestelyje padidėjo 563 m², t. y. mažiau nei 1 proc. Pažymėtina, kad gyvenamųjų pastatų, esančių Baisogalos miestelio teritorijoje, bendras plotas didėjo lėtesniais tempais nei Radviliškio rajono savivaldybėje ir žymiai mažesniais tempais nei Lietuvoje, todėl, lyginant su 2022 m. stebimas Baisogalos miestelio gyvenamųjų namų ploto santykinis dydžių (dalių) santykinis stabilumas, jeigu 2022 m. vidutinio 1-2 butų gyvenamojo namo plotas siekė 111,32 m², o daugiabučio – 796,56 m², tai 2024 m. jis siekė, atitinkamai, 112,57 m² ir 798,35 m².

6.2.1 lentelė. Gyvenamųjų namų Baisogaloje skaičius ir bendras plotas (2022–2024 m.)

	2022	2024	Pokytis, abs.	Pokytis, sant.
Gyvenamieji namai	427	427	0	0.0%
1-2 butų gyvenamieji namai	372	372	0	0.0%
Daugiabučiai gyvenamieji namai	55	55	0	0.0%
Gyvenamųjų namų bendras plotas	85221	85784	563	0.7%
1-2 butų gyvenamųjų namų plotas	41411	41875	464	1.1%
Daugiabučių gyvenamųjų namų plotas	43811	43909	99	0.2%

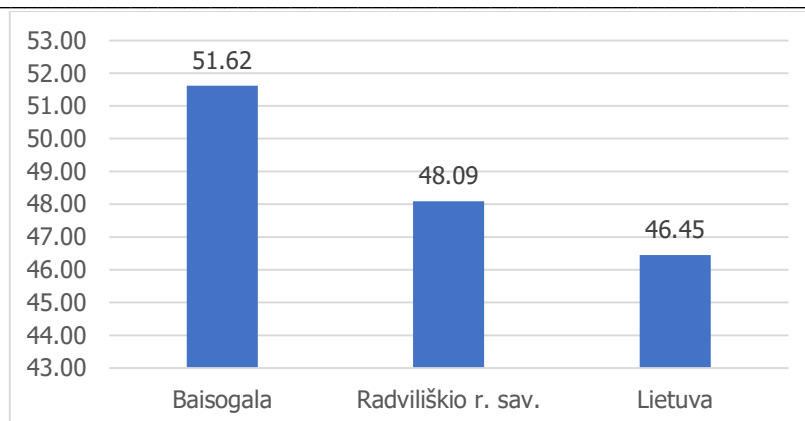
(Duomenų šaltinis: Registrų centras)

Vieno ir dviejų butų gyvenamojo namo vidutinis bendras plotas Baisogalos miestelyje yra mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje (1-2 butų gyvenamųjų namų vidutinis buto bendras plotas Lietuvoje siekia 133 m²).

Vienam miestelio gyventojui 2024 m. vidutiniškai teko 51,62 m² bendro gyvenamųjų namų ploto. Pagal gyventojų aprūpinimą gyvenamųjų namų plotu miestas lenkė Radviliškio rajono savivaldybę, kurios rodiklis – 48,09 m² /gyventojui ir Lietuvoje – 46,45 m² /gyventojui.

Aukščiau pateikti skaičiai rodo, kad Baisogalos miestelio būsto struktūra yra subalansuota, tolygiai pasiskirsčiusi, o Baisogalos miestas šiuo metu nepasižymi išskirtiniu patrauklumu įsikūrimui ir rezidavimui.

Demografinės prognozės rodo, kad dviejų dešimtmečių perspektyvoje ekstensyvi kiekybinė gyvenamojo fondo plėtra netikslinga. Mažėjant gyventojų skaičiui, nepaisant to, gyvenamojo fondo Baisogalos miestelyje augimo pastaraisiais metais nefiksuojama, Baisogaloje gerės santykinis apsirūpinimo būstu rodiklių reikšmės, kurios šiandien vertintinos kaip labai aukštos.

6.2.1 pav. Gyvenamųjų namų plotas, tenkantis 1 gyventojui, 2024 m. (*Duomenų šaltinis: Registrų centras*)

Esamos apimties gyvenamojo fondo pakanka, norint vidutinės trukmės perspektyvoje pasiekti apčiuopiamą ir taip didelio santykinio naudingo ploto (tenkančio 1 gyventojui) padidėjimą. Nesikeičiant gyvenamojo fondo kiekybinei išraiškai, 2034 m. pradžioje vienam Baisogalos gyventojui teks 52,2 m² būsto ploto.

Tačiau pažymėtina, kad nuo 2034 m. gyventojų skaičiui pradėjus nežymiai, bet nuosekliai augti, šis gyventojų skaičiaus augimas (ilgalaikėje perspektyvoje) ir gyvenimo kokybės užtikrinimas reikalaus gyvenamojo fondo plėtos (ypatingai atsižvelgiant į tai, kad santykinai didelė dalis gyvenamojo fondo Baisogalos mieste yra sukoncentruota daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose). Taip pat gyvenamojo fondo plėtos prognozėje privalu įvertinti Baisogalos ekonominės plėtos perspektyvą, lemiamą didelio masto užsienio investicijų pritraukimo į teritorijas prie Baisogalos, kurios, kaip numatyta, lems ne mažiau nei 150 naujų darbo vietų sukūrimą. Be to, Baisogala, būdama viena iš didžiausių Radviliškio rajono savivaldybės miesteliu turi būti traktuojama, kaip vienas esminių socialinio būsto fondo vystymo centrų.

Atsižvelgiant į šias prielaidas iki 2034 m. numatomas poreikis papildomiems 5,5 tūkst. m² gyvenamųjų pastatų (patalpų) ploto (numatant, kad demografinės kaitos natūraliai generuojamas poreikis sieks 7 būstus, poreikis socialinio būsto plėtrai sieks 10 būstų, o poreikis ekonominės plėtos lemiamam apgyvendinimui sieks 43 būstus). Tai yra 6 proc. daugiau nei 2024 m. pradžioje.

Atsižvelgiant į Baisogalos miestelio teritorijos konjunktūrą ir esamą žemės fondą, prognozė iš esmės nulemia intensyvios (racionalų) būsto plėtos krypties, kai plėtra vyksta siekiant patenkinti paklausą, kaip pasiūlos veiksnį panaudojant esamus suformuotus ir struktūrizuotus miestelio plotus ir infrastruktūrą bei ją konvertuojant ir pritaikant poreikiams.

Gyvenamojo fondo vystymo kryptys:

- 1) Pagrindiniai bendros gyvenamojo fondo plėtos aspektai sprendinių įgyvendinimo laikotarpiu yra prielaidų gyvenamojo fondo vystymui formavimas, aktualių ir artimiausio poreikio tikslų būsto plėtos srityje įgyvendinimu ir gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimu. Numatomas intensyvus (racionalus) būsto plėtos variantas, panaudojant esamus suformuotus ir struktūrizuotus miestelio plotus (sklypus) ir infrastruktūrą bei numatant rezervines teritorijas, kuriose būtų galima formuoti papildomus sklypus gyvenamojo fondo plėtrai. Gyvenamojo fondo vystymas sprendinių planavimo laikotarpiu orientuojamas į gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimą ir gyvenamojo fondo vystymo prielaidų formavimą ir yra apibūdinamas šiais parametrais;
- 2) Gyvenamasis fondas Baisogaloje iki 2034 m. išaugs iki 91,3 tūkst. m² ir išlaikys nežymaus augimo tendencijas vėlesniu laikotarpiu;
- 3) Baisogalos teritorijoje yra pakankamai vidinių rezervų, gyvenamojo fondo plėtrai vykdyti intensyvia (racionalia) forma, išnaudojant esamas teritorijas ir jose esančias infrastruktūrines galimybes;

- 4) Gyvenamojo fondo vystymo prielaidos turėtų būti formuojamos nekoncentruojant atitinkamose zonose, fragmentinę gyvenamojo fondo plėtros galimybę numatant skirtingose miestelio teritorijose jeigu tai neprieštarauja nustatytiems apribojimams ir reglamentavimui;
- 5) Gyvenamojo fondo nominali plėtra vykdytina vadovaujantis proporcinium 1-2 butų gyvenamųjų namų dominavimu santykiu 90 proc. ir 10 proc.;
- 6) planavimo laikotarpiu (iki 2034 m.) rezervuotinos teritorijos gyvenamojo fondo plėtrai siekia iki 8,5 ha, iš kurių iki 0,85 ha sudaro teritorijos skirtos daugiabučių gyvenamųjų pastatų plėtrai (prioritetine tvarka numatant tokios teritorijos vystymą intensyvaus užstatymo gyvenamojoje zonoje su galimybe vystyti tokio tipo teritorijas kitose funkcinio prioriteto zonose neprieštaraujant bendriesiems teritorijų tvarkymo reikalavimams) ir 6,75 ha sudaro teritorijos, skirtos 1-2 butų gyvenamųjų namų plėtrai (prioritetine tvarka numatant tokios teritorijos vystymą vidutinio ir mažo užstatymo gyvenamosiose zonose su galimybe vystyti tokio tipo teritorijas kitose funkcinio prioriteto zonose neprieštaraujant bendriesiems teritorijų tvarkymo reikalavimams);
- 7) Plėtra vykdoma panaudojant disponuojamus teritorinius pajėgumus, prognozuojama tiek privačios nuosavybės būstui, tiek savivaldybės žinioje esančiam būstui, pirmiausiai, socialiniam būstui, kurio plėtra sprendinių laikotarpiu įvertinama iki 6 būstų, nesant galimybei vystyti socialinio būsto fondo Baisogalos miestelyje įsigyjant gyvenamuosius pastatus ir patalpas, numatant kompaktiškai socialinio būsto statybai iki 0,5 ha ploto teritorijas;
- 8) 1-2 butų gyvenamųjų namų plėtra turi būti vykdoma už miestelio centro ribų, pirmenybę teikiant teritorijoms (mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosiose zonose), kuriose jau yra 1-2 butų gyvenamieji namai ir egzistuoja infrastruktūrinės prielaidos naujų kvartalų atsiradimui (Baisogalos vakarinėje, pietrytinėje ir pietų dalyse) bei, esant poreikiui ir galimybėms numatant sodininkų bendrųjų teritorijų dalių konversiją, daugiabučių gyvenamųjų namų plėtra turi būti vykdoma vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamosiose zonose;
- 9) Įgyvendinant gyvenamojo fondo plėtros sprendinius būtina numatyti atitinkamus reikalavimus dėl viešosios infrastruktūros šalia gyvenamųjų namų (šaligatviai, apšvietimas, takai, vaikų žaidimo aikštelės, pritaikymas neįgaliųjų asmenų poreikiams) ir išlaikyti pakankamai teritorijų bendro naudojimo erdvėms, paslaugų zonoms ir kt. reikalingoms teritorijoms;
- 10) Gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas bus užtikrinamas formuojant gyventojams patrauklias erdves (aprūpinant esamą gyvenamąjį fondą reikalinga infrastruktūra (želdynais, žaidimo aikštelėmis, sporto įrenginiais ir t.t.)), renovuojant esamus objektus (tiek energijos naudojimo efektyvumo, tiek estetinė prasmėmis), mažinant avarinio gyvenamojo fondo dalį bendroje gyvenamojo fondo apimtyje ir gerinant apsirūpinimą komunaliniais patogumais savivaldybėje vadovaujantis inžinerinės dalies sprendiniais.

6.3. Socialinė aplinka

Baisogalos miestelis, būdamas seniūnijos centru, pasižymi visų pagrindinių socialinės sferos paslaugų (švietimo ir ugdymo, sveikatos priežiūros ir kitų paslaugų) kompleksu, būtinu siekiant tenkinti Baisogalos miestelio gyventojų ir, pažymėtina, aplinkinių teritorijų bei (dalies paslaugų atveju) visos šalies poreikius.

Baisogalos miestelyje veikia 2 švietimo ir ugdymo įstaigos.

6.3.1 lentelė. Baisogalos miestelio švietimo ir ugdymo įstaigos (2024 m.)

	Įstaiga	Adresas
1	Radviliškio rajono Baisogalos gimnazija	Mokyklos g. 25, Baisogalos mst.
2	Radviliškio rajono Baisogalos darželis-mokykla	Grinkiškio g. 18, Baisogalos mst.

(Duomenų šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija)

Įstaigų veikla atitinka fiksuojamą paklausą švietimo ir ugdymo paslaugoms bei jos pasiskirstymui pagal atskiras įstaigas.

6.3.2 lentelė. Baisogalos miestelio švietimo ir ugdymo paslaugų gavėjai (2019–2023 m.)

Paslaugų gavėjai	Metai	2019 m.	2023 m.	Pokytis (%)
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugų gavėjai		91	89	-2,2
Iš jų ugdomi pagal ikimokyklinio ugdymo programas		71	65	-8,5
Iš jų ugdomi pagal priešmokyklinio ugdymo programas		20	24	20,0
Bendrojo ugdymo paslaugų gavėjai (mokiniai)		374	339	-9,4
Iš jų mokykloje-darželyje		79	92	16,5
Iš jų Gimnazijoje		295	247	-16,3

(Duomenų šaltinis: Baisogalos mokykla-darželis, Nacionalinė švietimo agentūra)

Švietimo paslaugų gavėjų skaičius Baisogalos miestelio įstaigose auga (bendras ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo paslaugų gavėjų skaičius nuo 2019 m. iki 2023 m. sumažėjo beveik 7 proc., o vienintelis mažėjimas buvo stebimas Baisogalos lopšelyje-darželyje bendrojo ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programų ugdytinių atveju (ugdytinių skaičius per 5 m. padidėjo 17,2 proc.).

Pažymėtina, kad Baisogalos švietimo ir ugdymo įstaigos tenkina ne tik miestelio gyventojų poreikius, pvz., Radviliškio rajono savivaldybėje esant pakankamai išvystytai pavėžėjimo sistemai, pastebėtina, kad į Baisogalos mokyklą-darželį ir iš Baisogalos mokyklos-darželio pavežami mokiniai ir ugdytiniai iš 13 kitų gyvenviečių, 68 vaikams iš 92 gyvenant didesniu nei 3 km atstumu nuo Mokyklos darželio, o Baisogalos gimnazijoje mokosi santykinai didelis skaičius mokinių, kurie gyvena didesniu nei 3 km atstumu nuo Gimnazijos, t. y. už Baisogalos miestelio ribų. 2023 m. tokių vaikų skaičius siekė 142, kas sudarė 57,5 proc. visų mokinių, kas žymi didelę Baisogalos švietimo ir ugdymo įstaigų funkcionavimo geografinę aprėptį.

Taip pat privalu pastebėti, kad Baisogalos švietimo ir ugdymo įstaigos, nesant atskirų neformalus švietimo įstaigų (Baisogaloje veikia tik Radviliškio muzikos mokyklos klasė ir Radviliškio dailės mokyklos klasė), yra pagrindiniai neformalaus ugdymo paslaugų teikėjai Baisogalos miestelyje ir visose aplinkinėse gyvenvietėse, kas yra dėsninga, atsižvelgiant į gyvenvietės dydį ir statusą Savivaldybės kontekste.

Baisogalos miestelio kultūros įstaigų tinklą sudaro 4 įstaigos (įstaigų padaliniai).

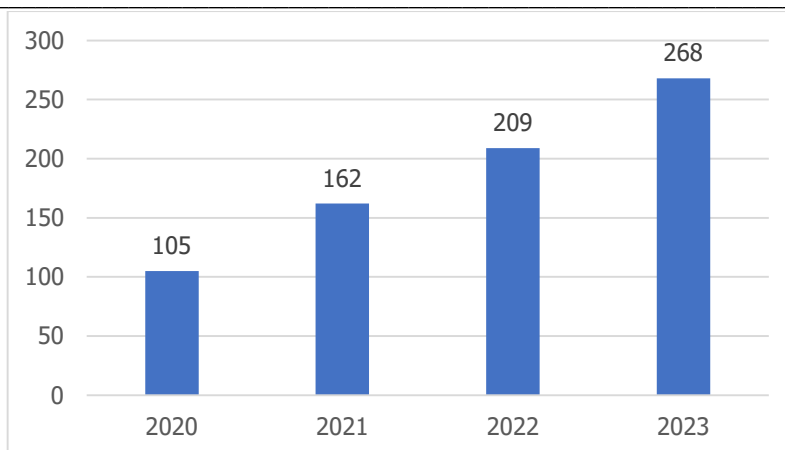
6.3.3 lentelė. Baisogalos miestelio kultūros įstaigos (2024 m.)

	Įstaiga	Adresas
1	Radviliškio rajono Baisogalos kultūros centras	Maironio g. 46, Baisogalos mst.
2	Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Baisogalos biblioteka	Maironio g. 46, Baisogalo mst.

(Duomenų šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija)

Baisogalos miestelyje veikiančios kultūros įstaigoms būdingas paklausos jų veiklai ir paslaugoms stabilumas (nebūdingos žymios paklausos jų veiklai augimo tendencijos, tačiau neigiami pokyčiai taip pat nėra fiksuojami).

Radviliškio rajono Baisogalos kultūros centras jungia 14 mėgėjų meno kolektyvų ir 1 klubą, kuriuos lanko apie 200 asmenų iš Baisogalos ir kitų Baisogalos seniūnijos gyvenviečių. Pažymėtina, kad nepaisant meno kolektyvų skaičiaus ir jų dalyvių mažėjimo, Kultūros centras vysto savo veiklą ir per paskutinius 3 m. organizuotų renginių skaičius padidėjo 1,5 karto ir pasiekė 268 renginius (kuriuos aplankė 31918 lankytojai). Dalinai toks augimas gali būti lemiamas atsigavimo po COVID-19 pandemijos, 2022–2023 m. tendencijos rodo, kad esami pajėgumai yra pakankami vystyti kultūrinę veiklą.

6.3.1 pav. Baisogalos kultūros centro organizuotų renginių skaičius 2020–2023 m.

(Duomenų šaltinis: Radviliškio rajono Baisogalos kultūros centras)

Panaši situacija stebima vertinant Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Baisogalos bibliotekos veiklos rezultatus ir paklausą šios įstaigos veiklai.

6.3.4 lentelė. Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Baisogalos bibliotekos veiklos rodikliai (2019 m., 2023 m.)

Rodiklis	2019 m.	2022 m.	Pokytis (%)
Teritoriškai aptarnaujamų gyventojų skaičius	2158	2047	-5,1
Vartotojų skaičius	626	571	-8,8
Naujai registruotų vartotojų skaičius	76	69	-9,2

(Duomenų šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka)

Nepaisant metinių svyravimų Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vartotojų skaičius per paskutinius 5 m. nenusileidžia žemiau 530 asm. ribos.

Tikslinga pabrėžti, kad Baisogalos biblioteka pasižymi santykinai nedideliu vartotojų sutelktumo rodikliu (27,9 proc.) palyginus su kitais Radviliškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos padaliniais, kas rodo sąlyginai didelį šiuo metu neišnaudojamą potencialą.

Baisogalos miestelyje sveikatos priežiūros paslaugas teikia vienintelė įstaiga – Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centras, esantis R. Žebenkos g. 2.

Baisogalos PSPC aptarnauja ne tik Baisogalos miestelio gyventojus, bet ir kitų gyvenviečių gyventojus, t. y. pakankamas kiekybine Baisogalos miestelio gyventojų poreikių tenkinimo prasme. Ypač atsižvelgiant į pastarųjų metų paklausos paslaugoms, teikiamoms šios įstaigos, sąlyginį stabilumą.

6.3.5 lentelė. Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centro veiklos rodikliai (2019–2023 m.)

Rodiklis	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis (%)
Prisirašiusieji	4107	3967	3965	3924	3817	-7,1
Vieno gyventojų apsilankymai	8,6	7,9	10,2	8,4	11,7	36,1
Slaugos ir palaikomojo gydymo lovos	27	27	27	27	20	-25,9
Slaugos ir palaikomojo gydymo ligoniniai	160	110	108	149	135	-15,6

(Duomenų šaltinis: Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centras)

Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centre prisirašiusių gyventojų skaičius per paskutinius 5 m. sumažėjo 7,1 proc., tačiau apsilankymų pas gydytojus skaičius keitėsi priešinga kryptimi (padidėjo 36,1 proc.).

Taip pat privalu pažymėti, kad per paskutinius metus poreikis Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centro teikiamoms slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugoms taip pat išlieka stabilus (ligonių skaičius neturi aiškos kaitos tendencijos ir svyruoja nuo 108 iki 160).

Todėl esama sveikatos priežiūros paslaugų pasiūla traktuotina kaip optimali, galinti patenkinti ne tik Baisogalos miestelio, bet ir, dėsningai, kitų Baisogalos seniūnijos gyvenviečių gyventojų sveikatos priežiūros kiekybinę paklausą.

Baisogalos miestelyje veikia 2 socialinių paslaugų objektai.

6.3.6 lentelė. Baisogalos miestelio socialinių paslaugų įstaigos (2024 m.)

	Įstaiga	Adresas
1	UAB „Senjorų namai“	Beržų g. 17, Baisogalos mst.
2	Vaikų dienos centras „Saulės spindulėlis“	Grinkiškio g. 9-4, Baisogalos mst

(Duomenų šaltinis: Radviliškio rajono savivaldybės administracija)

Baisogaloje veikianti UAB „Senjorų namai“ – privali įmonė, teikianti ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos ir slaugos paslaugas senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia.

UAB „Senjorų namai“ teikia apgyvendinimo, maitinimo, buitines, asmens higienos, slaugos, sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir kitas paslaugas ne tik Baisogalos miestelio, bet ir viso Radviliškio rajono, taip pat, ir kitų šalies savivaldybių gyventojams, kurie skaičius siekia apie 10 asmenų.

Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro Vaikų dienos centras „Saulės spindulėlis“ organizuoja Baisogalos ir aplinkinių gyvenviečių vaikų laisvalaikį, jame vykdomi meniniai, sportiniai užsiėmimai, didinamas vaikų kompiuterinis raštingumas, vyksta pamokų ruošą, organizuojami įvairūs renginiai, vasaros poilsio stovyklos, vykdomas socialinis emocinis ugdymas; kasdienių gyvenimo įgūdžių ugdymas – asmens higienos, sveikos mitybos, sveikos gyvensenos, kasdienių situacijų aptarimai; vykdomas vaikų maitinimas; organizuojama psichologinė pagalba vaikams ir tėvams.

Nepaisant to, kad Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjų iš Baisogalos seniūnijos, atitinkamai ir iš Baisogalos miestelio, skaičius didėja (remiantis Centro duomenimis, per 2020–2022 m. laikotarpį šis skaičius padidėjo beveik 2 kartus nuo 33 iki 62 asm.), toks nedidelis įstaigų kiekis laikytinas optimaliu (Baisogalos miestelio dydžio ir susiklosčiusios Radviliškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų tinklo konjunktūros kontekste), be to, optimalumas grindžiamas visai šaliai būdingu poslinkiu nuo stacionarių prie nestacionarių paslaugų, nuo institucinio prie bendruomeninio paslaugų pagrindo. Todėl galima teigti, kad paklausa socialinėms paslaugoms, reikalaujančioms infrastruktūros pasižymi sąlyginai stabilia paklausa.

Socialinės aplinkos vystymo kryptys

Socialinės sferos paslaugas teikiančių įstaigų sistema Baisogalos miestelyje traktuotina, kaip optimali, kiekviena iš įstaigų turi aiškią orientaciją, paklausos bazę, kurios kiekybinis įvertinimas lemia šių paslaugų pasiūlos optimalumą ir adekvatumą esamai ir perspektyvinei sprendinių laikotarpio padėčiai.

Esant tokioms situacijai, kai socialinės sferos paslaugas teikiančių įstaigų tinklas, kuris kiekybiškai ir kokybiškai tenkina tiek miestelio, tiek, dažnai, kitų Baisogalos seniūnijos gyventojų poreikius, yra santykinai nedidelis, o paklausa jų paslaugoms nepaisant gyventojų skaičiaus mažėjimo išlaiko stabilumo požymius, bendras įstaigų tinklas laikytinas optimaliu.

Tokia padėtis rodo įstaigų efektyvumą, lemianti poreikio ekstensyviai plėtrai Baisogalos miestelio teritorijoje nebuvimą.

Švietimo ir ugdymo srityje siektina išlaikyti esamą švietimo ir ugdymo įstaigų tinklą (toku būdu užtikrinant pakankamą infrastruktūrinę bazę perspektyvinei paklausai užtikrinant įvairiapusišką infrastruktūros išnaudojimą (skirtingoms švietimo bei kitoms veikloms, tipams, formoms ir t.t.), pvz., neformalaus švietimo paslaugų arba suaugusiųjų švietimo paslaugų vystymui), taip pat perteklinių materialinių galimybių įvairiapusiškam naudojimui, pvz., daugiafunkciams centrums ir pan. įstaigoms, kuriose galės būti vykdomos skirtingos švietimo ir ugdymo, kultūros, sporto ir pan. veiklos, orientuotos į vaikus ir jaunimą.

Sveikatos priežiūros srityje tikslinga nenumatyti Baisogalos pirminės sveikatos priežiūros centro kiekybinio ir teritorinio plėtojimo, vystant sveikatos priežiūrą remiantis objektyviomis sąlygomis ir tendencijomis bei gerąją praktiką (pvz., ambulatorinių paslaugų dalies didinimui ir pan.), akcentą skiriant intensyviai infrastruktūros plėtrai, esant poreikiui (atsižvelgiant į tai, kad 70 m. amžiaus ir vyresnių gyventojų skaičius Baisogaloje tendencingai auga gali padidėti poreikis specifinėms paslaugoms: slaugos, palaikomojo gydymo, geriatijos ir pan.), diegiant sprendimus nereikalaujančius permanentinės infrastruktūros funkcionavimo, pvz., plėtoti mobilių sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.

Atsižvelgiant į gyventojų struktūrą ir prognozuojamus demografinius pokyčius (esant gyvenimo trukmės augimo tendencijoms) Baisogalos miestelio gyventojai ateityje generuos santykinai didelę paklausą socialinės priežiūros paslaugoms. Tačiau šis poreikis turės būti tenkinamas savivaldybės lygmenyje, išnaudojant esamą Radviliškio rajono savivaldybės socialinės priežiūros ir socialinių paslaugų įstaigų tinklo esamą ir perspektyvinį pajėgumą, tuo tarpu paties Baisogalos miestelio generuojama paklausa, tikėtina, nebus pakankamos apimties, siekiant plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą Baisogalos miestelio teritorijoje.

Kultūros srityje netikslinga numatyti naujų viešųjų konvencinių kultūros objektų (kultūros centrų, bibliotekų ir muziejų) sukūrimo, transformuojant esamus objektus į platesnio profilio pažintines – pramogines institucijas, daugiav funkcinius centrus ir universalius objektus (sales, aikštes, atviras erdves, scenas ir pan., kurios lengvai konvertuojamos, modifikuojamos, panaudojamos skirtingoms reikmėms) o plėtros iniciatyvą perkeltiant į bendruomeninį ir privataus sektoriaus lygį, tikslingai vystant infrastruktūrą panaudojant esamus pajėgumus ir konvertuojant esamas teritorijas bei patalpas.

Sprendinių planavimo laikotarpiu socialinės infrastruktūros vystymo kryptys:

- 1) Esamų švietimo ir ugdymo įstaigų pajėgumo išlaikymas, t. y. nenaikinti⁷ veikiančių subjektų (Gimnazijos ir Mokyklos-darželio), nepertvarkyti jų kitoms reikmėms, neplanuoti naujų subjektų suformavimo arba įsteigimo;
- 2) Švietimo infrastruktūros įveiklinimas įvairiapusiškam naudojimui, nesant pakankamam pakrovimui, pvz., daugiav funkciams centrums ir pan. įstaigoms, kurių veikla orientuota į neformalų švietimą, kūno kultūros ir sporto plėtojimą, kultūros puoselėjimą, suaugusiųjų švietimą, nuotolinį mokymą, profesinį konsultavimą ir mokymus, karjeros planavimą ir pan. veiklas, kurios būtų vykdomos bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis bei kitais vietos ir valstybinio lygmens viešaisiais ir privačiais subjektais (tokiu būdu išsaugant švietimo infrastruktūros teritorinį vientisumą ir visuomeninę paskirtį);
- 3) Esamos pirminės sveikatos priežiūros įstaigos išlaikymas (atsižvelgiant į Valstybės vykdomos sveikatos apsaugos politikos kryptis), nenumatant papildomų teritorinių poreikių jų plėtrai, didesnę dėmesį skiriant ambulatorinių paslaugų teikimui ir paslaugų teikimui pacientų namuose, reikalingą plėtrą vykdant intensyviai esamos teritorijos ribose, aktualius sveikatos priežiūros paslaugų teikimo pokyčius (ambulatorinių paslaugų absoliutaus ir santykinio svorio didinimą; slaugos, ilgalaikio gydymo, paliatyviosios pagalbos ir geriatijos, dienos stacionaro, dienos chirurgijos, stebėjimo paslaugų plėtrą) numatant esamos sveikatos priežiūros infrastruktūros ribose, vykdant rekonstrukcijos ir kt. darbus, nereikalaujančius naujų teritorijų įsisavinimo;
- 4) Esamų socialines paslaugas teikiančių objektų tinklo išlaikymas, įstaigų nelikviduojant ir nereorganizuojant;
- 5) Esamų viešųjų kultūros įstaigų tinklo išlaikymas, nenumatant jų plėtrai sklypų ir pastatų, tačiau (esant poreikiui) numatant pertvarkymą į platesnio profilio pažintines-pramogines institucijas, reikalingą plėtrą vykdant esamų sklypų ribose, vykdant rekonstrukcijos ir kt. darbus, nereikalaujančius naujų teritorijų įsisavinimo.

⁷ Neapima reorganizavimo sujungiant arba prijungiant.

7 EKONOMINĖS APLINKOS IR VERSLO VYSTYMO KRYPTYS

7.1. Ekonominės aplinkos vystymo kryptys

Baisogalos miestelis pasižymi santykinai nedideliu ekonominiu aktyvumu, Baisogalos miestelyje įsisteigusios ir veiklą vykdo dažniausiai nedidelės vietinės įmonės, kurios didele dalimi orientuotos į miestelio gyventojų bazinių poreikių tenkinimą (pvz., prekybos maisto produktais subjektai).

2024 m. rugpjūčio mėn. duomenimis, Baisogaloje buvo įsisteigusios 50 įmonių, tik 16 iš kurių (32 proc.) įdarbino 3 arba daugiau asmenų ir/arba generavo daugiau nei 100 tūkst. eurų apyvartą.

7.1.1 lentelė. Didžiausios Baisogalos miestelyje įsisteigusios įmonės (2024 m.)

Pavadinimas	Adresas	Veiklos sritis	Darbuotojų skaičius	Pajamų grupė (Eur)
UAB Abetė	Bažnyčios g. 11	Gamyba (medienos gaminiai)	32	1-1,5 mln.
Z. Šimkevičienės IĮ	Mokyklos g. 10	Maitinimas	12	0,5-1 mln.
UAB Genimpeksas	R. Žebenkos g. 7	Žemės ūkis (veislininkystė)	9	0,5-1 mln.
UAB Baisogalos agroprekyba	Kapų g. 17	Prekyba (žemės ūkio produkcija, maisto prekės)	9	200-500 tūkst.
UAB Jovyrema	Maironio g. 32	Prekyba ir paslaugos (sunkvežimiai)	6	200-500 tūkst.
UAB Agjoma	Bijūnų g. 12	Transporto paslaugos	3	200-500 tūkst.
UAB Būsto priežiūra	Maironio g. 36	Statyba	1	200-500 tūkst.
UAB Lineksa	Maironio g. 23	Maitinimas	5	100-200 tūkst.
UAB Viremis	Bažnyčios g. 6	Prekyba (transporto priemonėmis)	3	100-200 tūkst.
UAB Alekso medis	J. Biliūno g. 47	Gamyba (medienos gaminiai)	1	100-200 tūkst.
IĮ Staliaus pastogė	A. Vienuolio g. 4	Gamyba (medienos gaminiai)	6	0-100 tūkst.
UAB Igmariis	Mokyklos g. 60	Paslaugos (aplinkos tvarkymas)	4	0-100 tūkst.
M. Šurkaus prekybos įmonė	Stoties g. 6	Prekyba (maisto prekės)	4	0-100 tūkst.
UAB Evamajus	J. Biliūno g. 14	Paslaugos (transportavimas)	4	200-500 tūkst.
UAB L.P.B & co	J. Biliūno g. 23	Paslaugos (transportavimas)	3	0-100 tūkst.
UAB Rusbita	Maironio g. 26	Prekyba (maisto prekės)	3	0-100 tūkst.

Nepaisant santykinai mažai išvystytos ekonominės veiklos, Baisogalos miestelis pasižymi stabilia ekonomikos ir verslo situacija, pasižyminčia nuosekliu ekonominės veiklos vykdymu miestelio ribose.

Tokia ekonominė konjunktūra laikytina normalia tokio tipo ir dydžio miesteliui kaip Baisogala. Tokio dydžio ir tipo miesteliuose realiame teritoriniame ekonomikos sektoriuje dominuoja smulkus verslas, nereikalaujantis didelio ploto ar išskirtinių infrastruktūrinių sąlygų, orientuotas į einamųjų artimosios geografinės rinkos paklausos subjektų poreikių tenkinimą.

Vertinant atskirus ekonomikos sektorius, pažymėtina, kad prekybos ir paslaugų sektoriaus įmonės sudaro didelę dalį Baisogaloje įsisteigusių įmonių, tačiau jų veiklos mastas yra sąlyginai nedidelis ir nereikalauja didelių teritorinių ir infrastruktūrinių išteklių.

2024 m. duomenimis, Baisogaloje iš viso buvo tik 7 prekybos, paslaugų, maitinimo, viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kurių bendras plotas siekia 3182,76 m².

Baisogalos miestelyje yra 2 pagrindiniai prekybos objektai, kurių plotas sudaro daugiau nei 1/3 aukščiau išvardinto ploto:

- Prekybos centras Norfa L, esantis Maironio g. 11, kurio plotas siekia apie 520 m²;
- Prekybos centras Lytagra, esantis Maironio g. 36 B, kurio plotas siekia apie 670 m².

Visi kiti prekybos objektai (įskaitant prekybos centro Aibė parduotuvę, esančią Grinkiškio g. 9) yra įsikūrę kitos paskirties pastatuose (daugumoje atveju – gyvenamosios paskirties) ir užima jose atskiras patalpas, kurių plotas nesiekia 200 m².

Pažymėtina, kad Baisogalos miestelis, nepaisant disponuojamų kultūrinių išteklių negali būti vertinamas kaip turizmo verslui palanki teritorija, todėl dėsninga, kad Baisogaloje yra tik 2 objektai, sąlyginai priskirtini turizmo verslo kategorijai:

- 1 maitinimo įstaiga (kavinė „Pas Zitą“, esanti Mokyklos g. 10);
- 1 aktyvaus poilsio paslaugų objektas (Baisogalos Wake Park, esantis Dvaro g. prie Baisogalos II tvenkinio).

Vertinant pramonės sektorių, pažymėtina, kad pramonės sektorius Baisogaloje yra orientuotas į medienos gaminių gamybą, vyraujant smulkiems subjektams, o didžiausia pramonės įmonė yra UAB Abetė, kurios veiklos rūšis yra padėklų, stovų ir kitų medinių pakrovimo reikmenų gamyba.

Tačiau 2024 m. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai pasirašius investavimo sutartį su Vokietijos įmone Rheinmetall, šalia Baisogalos daugiau nei 150 ha ploto žemės sklype 2024 m. planuojama pradėti statyti amunicijos gamyklą, kurioje bus įdarbinta ne mažiau nei 150 asmenų, todėl ateityje būtent pramonės sektorius bus vienas iš esminių ekonominių variklių Baisogalos miestelyje, kuris lems darbo rinkos aktyvumą (tiek tiesiogiai dėl dalies būsimų darbo vietų užėmimo Baisogalos miestelio gyventojais, tiek netiesiogiai dėl tokio masto subjekto funkcionavimui būtinų lydinčių paslaugų pasiūlos susiformavimo, daliai šios pasiūlos būnant generuojamai esamų ir būsimų Baisogalos miestelio ūkio subjektų).

Ekonominės aplinkos ir verslo vystymo kryptys:

Baisogalos miestelio ekonominės plėtros potencialas yra sąlygojamas kelių veiksnių derinio. Iš vienos pusės Baisogala pasižymi santykinai mažu aktyvaus amžiaus gyventojų skaičiumi, neišsiskiria aukštos kvalifikacijos darbo jėgos pasiūla ir yra sąlyginai nutolusi nuo didmiesčių ir pagrindinių magistralių, kas atsispindi esamoje ekonominėje konjunktyroje ir riboja alternatyvių ekonominio vystymosi kryptų pasirinkimą. Iš kitos pusės, Baisogalos miesteliui, kaip integraliam šalies ūkio elementui, būdingas ekonominio aktyvumo augimu, dalinai lemiamu aukščiau minėtų ribojančių faktorių, kurie kontraversiškai suformuoja Baisogalos konkurencinius pranašumus, pvz., darbo jėgos kaina. Taip pat didelis ekonomikos vystymosi veiksnys yra planuojamos stambaus masto užsienio investicijos į pramoninį objektą šalia Baisogalos, kurios sukurs papildomas darbo vietas miestelio gyventojams ir paskatins ekonominį aktyvumą (įmonių steigimąsi ir plėtrą) dėl poreikio papildomoms paslaugoms, kurį generuos tiek planuojama statyti gamykla, tiek būsimi jos darbuotojai.

Tokia situacija lemia esminius orientyrus Baisogalos ekonominės plėtros užtikrinimui:

- prielaidų smulkiam ir vidutiniam verslui (kuris dominuoja miestelio ekonominėje struktūroje, kadangi nereikalauja didelio ploto ar išskirtinių infrastruktūrinių sąlygų) plėtotis sudarymas;
- investavimo objektų, patrauklių investuotojams, pasiūlos, formavimas.

Ekonominės aplinkos ir verslo vystymo kryptys:

- 1) Sprendinių laikotarpiu privalu formuoti teritorines ir infrastruktūrines prielaidas ekonominei veiklai pritaikytoms teritorijoms ir sudaryti sąlygas naujų subjektų steigimuisi ir esamų plėtrai;
- 2) Esminė viešosios valdžios funkcija ilgalaikėje perspektyvoje yra savivaldybės dispozicijoje ir žinioje esančių nenaudojamų (neefektyviai naudojamų) sklypų, kurie galėtų būti patrauklūs potencialiems investuotojams (pvz., būtų atitinkamo dydžio, šalia patogių susisiekimo elementų, aprūpintos atitinkama inžinerine infrastruktūra ir pan.) bei patalpų (pastatų) pasiūlos formavimas (numatant nuomos, perleidimo panaudos teise, vystymo VPSP pagrindu, arba parduodant galimybes), numatant skirtingos paskirties plėtojimo galimybes (gamybos, komercinės, paslaugų, sandėliavimo) bei pagal galimybę užtikrinant reikalingus inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo elementus besisteigiantiems subjektams;
- 3) Plėtojant pramonę miestelio ribose privalu prioriteto tvarka orientotis į santykinai nedidelius pramonės objektus, besispecializuojančius nekenksmingoje gamyboje, skirtoje galutinio vartojimo produktams kurti;

- 4) Atsižvelgiant į perspektyvinę ekonominę plėtrą ir jos generuojamą paklausą, esama komercinių objektų įvairovė Baisogalos miestelyje šiai dienai traktuotina kaip nesudaranti sąlygų gauti pakankamą paslaugų ir prekių spektrą, todėl tikslinga planuoti didesnio masto daigafunkcių prekybos ir paslaugų objektų (1-2) atsiradimą miestelio teritorijoje. Be to, komercijos sektorius turi būti vystomas esamose gyvenamosiose teritorijose, numatant komercines, poilsio, aptarnavimo zonas. Taip būtų žymiai efektyviau tenkinami esamų vietos gyventojų ir būsimų rezidentų einamieji būtiniai poreikiai;
- 5) Baisogalos miestelio ekonominio vystymosi pagrindas yra tikslinė, nuosekli ir koncentruota intensyvi plėtra remiantis prielaidų ekonominiam vystymui, įskaitant teritorines, formavimu, apimančiu šiuos aspektus:
 - Pramonės, gamybos ir sandėliavimo veiklų plėtrai prioritetine tvarka išnaudoti esamas numatytas ir pritaikytas teritorijas Baisogalos miestelyje (koncentruojant plėtrą 2 zonose vakarinėje miestelio pusėje);
 - Gamybines ir sandėliavimo teritorijų, esančių Baisogalos miestelyje, kuriose šiandien nevykdoma jokia gamybinė, sandėliavimo, arba kita veikla, rezervavimas perspektyviniam laikotarpiui⁸ pramoninei, sandėliavimo arba kitai veiklai užtikrinant inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo infrastruktūros palaikymą;
 - Esamų komercinės paskirties teritorijų (visų pirma – miestelio centre) išlaikymas ir komercinio elemento įtvirtinimas skirtingose miestelio zonose (išlaikant atitiktį numatytiems žemės naudojimo reglamentams ir veiklos vykdymo reikalavimams);
 - Prekybos ir paslaugų pasiūlos formavimas atsižvelgiant į prognozuojamą paklausą, tolygiai išdėstant planuojamoje teritorijoje, derinant tinklo plėtrą prie urbanistinės plėtros numatant perspektyvines prekybos ir paslaugų objektų teritorijas skirtingo naudojimo zonose;
 - Didžiausios gyventojų koncentracijos ir gera susisiekimo infrastruktūra pasižyminčiose teritorijose numatyti teritorijas stambesniems (nuo 1 tūkst. m²) prekybos ir paslaugų objektams.

⁸ Nesant numatytiems (patvirtintiems) arba numatomiems (svarstomiems) šių teritorijų panaudojimo veiksams, t. y. nesant oficialiai įtvirtintai paklausai konkrečioms teritorijoms.

8 SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMO KRYPTYS

8.1. Susisiekimo sistema

Valstybinės reikšmės keliai. Baisogalos miestelis išorinius transporto ryšius realizuoja valstybinės reikšmės krašto keliais Nr. 144 ir Nr.225 ir rajoninės reikšmės keliais Nr. 3404, Nr. 3439, Nr. 3440, kurie užtikrintina susisiekimą su pagrindiniais šalies miestais ir aplinkinėmis gyvenamosiomis teritorijomis.

8.1.1 Valstybinės reikšmės keliai miestelio teritorijoje

Eil. Nr.	Kelio Nr.	Kelio pavadinimas	Kelio kategorija	Kelio ilgis, km	Kelio ilgis miestelyje, km	Pastabos
1	144	Jonava-Kėdainiai-Šeduva	Krašto	90,06	1,831	Dalina miestelį į 2 dalis.
2	225	Raseiniai-Baisogala	Krašto	49,91	0,850	Pietinėje miestelio dalyje
3	3404	Baisogala – Baisogalos g. s.	Rajoninis	2,60	0,2	Sutampa su Mokyklos g., Stoties g.
4	3439	Baisogala – Pakiršinys	Rajoninis	1,46	0	Jungia Mokyklos g. su Pakiršinio k. vakarinėje geležinkelio pusėje
5	3430	Baisogalos g. st.-Vainiūnai	Rajoninis	3,006	0,06	Jungia Mokyklos g. su Pakiršinio k. rytinėje geležinkelio pusėje
6	3414	Baisogalos g. st.-Sidabravas-Mundeikiai	Rajoninis	27,60	0,22	Sutampa su Mokyklos g. ruože už geležinkelio, eina link Valatkonių k.

Krašto kelias Nr. 144 dalina miestelio teritoriją į 2 rajonus. Tranzitinis eismas vyksta krašto keliu Nr.144, todėl miestelio rajonai yra apsaugoti nuo tranzitinio eismo. Didžiausias eismo intensyvumas kelyje Nr.3439 Baisogala – Pakiršinys. Visų valstybinės reikšmės kelių dangą – asfaltas. Kelio Nr.144 ir Mokyklos g. (kelias Nr.3404) jungtis realizuojama per žiedinę sankryžą. Miestelio ribose yra trys dvipusės ir viena vienpusė sankryža.

Siekiant sudaryti saugias eismo sąlygas, nuo kelio briaunų į abi puses nustatomos kelio apsaugos zonos. Kelių apsaugos zonose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 19 straipsnyje.

Galiojančiame Baisogalos miestelio bendrajame plane rytiniame rajone suplanuotas krašto kelio Nr. 225 ir rajoninio kelio Nr. 3439 sujungimas. Bendrojo plano koregavime ši jungtis nevystoma.

Gatvės. Perspektyvinėse Baisogalos miestelio ribose yra apie 38 km gatvių, iš jų 14 km turi asfalto dangą, 9,4 km – žvyro dangą, apie 14,3 km perspektyvinių gatvių (kiti keliai) dangos neturi. Miestelio gatvių karkasą formuoja Mokyklos g. (rajoninis kelias Nr. 3404), Maironio g., Kapų g., Beržų g., Grinkiškio g., R.Žebenkos g.

Intensyviausias transporto eismas fiksuojamas Mokyklos gatvėje, Maironio gatvės atkarpoje tarp Grinkiškio ir Beržų gatvės, Beržų gatvėje, Grinkiškio gatvės atkarpoje tarp Maironio ir Mokyklos gatvių.

Vakarinėje miestelio dalyje esamas gatvių tinklas yra optimalus urbanizuotų teritorijų aptarnavimui ir ryšių su užmiesčio keliais užtikrinimui. Rytinėje miestelio dalyje ryšiui tarp užmiesčio kelių ir miestelio rajonų planuojama nauja aptarnaujanti gatvė (C kategorijos), kuri sujungia kelią Nr. 225 su keliu Nr. 3404 (Mokyklos g.).

Siekiant užtikrinti koordinuotą užstatytų ir užstatomų teritorijų plėtrą būtina įrengti pagalbinių gatvių tinklą, įrengti naujas jungtis siekiant suformuoti uždarus gyvenamuosius kvartalus.

8.1.2 lentelė. Baisogalos miestelio gatvių kategorijos

Gatvės pavadinimas	Gatvės kategorija	Gatvės kategorijos Indeksas	Minimalus atstumas tarp gatvės RL ⁹ , m
Krašto kelias Nr. 144 miesto ribose	Pagrindinė*	B	30
Mokyklos g. (rajoninis kelias Nr. 3404) Mokyklos g. (rajoninis kelias Nr. 3414)	Aptarnaujaunti**	C	20
Maironio g. (nuo Mokyklos g. iki rajoninio kelio 3423). Maironio g. (nuo Grinkiškio g. iki krašto kelio Nr.225) Grinkiškio g. Perspektyvinė gatvė, jungianti kelią Nr.225 su keliu Nr.3404	Aptarnaujanti**	C	20
Dvaro g., R.Žebenkos g, Sodų g., Serbentėlės 3-oji g., Taikos g., planuojamas Taikos g. tiesinys iki Vyšnių g., J.Biliūno g., Kapų g., Beržų g., Juozo Šarausko g., Sodų 1-oji g. iki Sodų 4-osios g., Sodų 4-oji g., Sodų 7-oji g., Tulpių g., Miško g., Bijūnų g., A.Vienuočio g., Liepų g., Alyvų g., Žemaitės g.	Pagalbinė***	D	12
Likusios miestelio gatvės sodų bendrijų teritorijoje	Pagalbinė***	Ds	10

Pastabos:

*Pagrindinės gatvės - Susisiekimas tarp miesto funkcinų zonų, rajonų, centrų, didžiųjų transporto stočių. Ryšiai su užmiesčio keliais.

**Aptarnaujančios gatvės - Miestelio plano funkcinės ir kompozicinės ašys. Pagrindinės keleivių viešojo susisiekimo linijos. Miestelio vidaus transporto ryšiai.

***Pagalbinės gatvės - Lokalinės funkcinės ir kompozicinės ašys. Srautų paskirstymas į smulkias teritorijas, privažiavimai prie atskirų statinių ir kitų objektų.

Miestelyje įrengta apie 4,2 km šaligatvių, kas sudaro 23 proc. esamo miestelio gatvių tinklo, todėl vienas iš susisiekimo infrastruktūros vystymo prioritetinių tikslų – šaligatvių įrengimas prie esamų gatvių.

Pakelės infrastruktūra. Baisogalos miestelyje prie krašto kelio Nr.144 veikia 1 degalinė, kurioje prekiaujama visomis kuro rūšimis. Bendrojo plano sprendiniuose degalinių poreikis nereguliuojamas ir naujos vietos neparengamos. Laikomasi nuostatos, kad degalinių išdėstymas galimas visuose teritorijose, kurioms nustatomas komercinių teritorijų naudojimo būdas. Išlaikant sprendinių tęstinumo principą ir įvertinant eismo saugumo reikalavimus, tikslinga įrengti degalinę pietinėje miesto dalyje ties Maironio g. jungtimi su krašto keliu Nr.255.

Šiuo metu automobilių įkrovos stotelių planuojamoje teritorijoje nėra. Įgyvendinant Energetikos plėtros programos iki 2030 m. nuostatas, numatoma įrengti elektromobilių vietų įkrovimo stotelę prie aikštės, Maironio g. 46, Baisogala (2 įkrovimo vietos);

Viešasis transportas. Baisogalos miestelį yra tik tarp miestiniai visuomeninio transporto maršrutai, kurie pravažiuoja krašto keliu Nr.144. Vietinių susisiekimo maršrutų miestelio teritorijoje nėra. Vakarinėje kelio pusėje yra įrengtas keleivių laukimo paviljonas.

Statistinių duomenų analizė rodo pervežimo apimčių mažėjimą, todėl strateginė viešojo transporto plėtros kryptis turi būti nukreipta į esamų pervežimo apimčių išlaikymą:

- modernizuoti esamą viešojo transporto keleivių laukimo paviljoną vakarinėje miestelio dalyje;
- modernizuoti viešojo transporto stotelių infrastruktūrą;

⁹ Gatvės juosta tarp raudonųjų linijų (RL) yra skirta įrengti važiuojamąją dalį ir kitus gatvės elementus (šaligatvius, pėsčiųjų ir dviratininkų takus), inžinerinius tinklus, transporto priemonių aptarnavimo pastatus, stovėjimo vietas, taršos slopinimo įrangą, želdinius.

- viešojo transporto maršrutus pritaikyti prie realių gyventojų poreikių, pagal poreikį numatant naujus vietinius susisiekimo maršrutus, tankinti esamų maršrutų skaičių, vietiniam susisiekimui naudoti mažos talpos autobusus.

Oro transportas. Oro transporto infrastruktūra miestelio teritorijoje ir gretimoje teritorijoje neišvystyta. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kurios nustatytos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 15 ir 16 str., netaikomos.

Geležinkelių transportas. Baisogalos miestelio rytinių pakraščiu praeina Europos transporto IX geležinkelio koridoriaus atšaka IXB - nuo valstybės sienos per Vilnių, Kaišiadoris, Šiaulius, Telšius į Klaipėdą. Krovinių krovimo darbai nevyksta, keleiviniai traukiniai nestoja. Geležinkelio stoties potencialas neišnaudotas, stotis atlieka tik praleidimo funkciją.

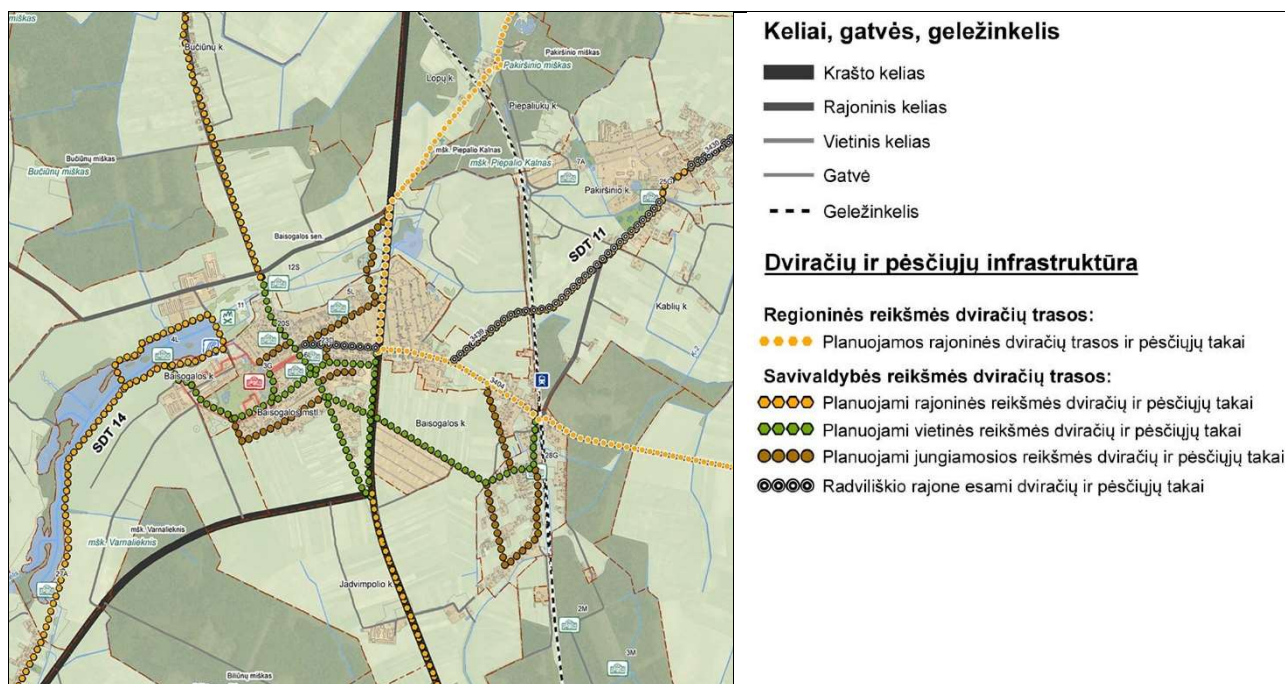
Naujos gyvenamosios ir visuomeninės paskirties teritorijos esamų ar naujai įrengiamų geležinkelio kelių gretimybėje neplanuojamos. Prioritetas teikiamas infrastruktūros, pramonės, sandėliavimo, komercinėms, želdynų teritorijoms.

Planuojant teritorijas įvertinti ir atsižvelgti į Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonas bei jose taikomus draudimus ir apribojimus, nustatytus Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu.

Naujai planuojamų kelių, dviračių ir pėsčiųjų takų susikirtimai su geležinkelių keliais, planuojami skirtingais lygiais.

Bemotoris transportas. Miestelyje bemotorio transporto infrastruktūros nėra, dviračių eismas vyksta bendrame sraute. Pėsčiųjų infrastruktūra išvystyta silpnai, t. y. daugelis gatvių neturi šaligatvių. Esamų pagrindinių pėsčiųjų-dviračių trasų ilgis 0,92 m.

Dviračių takų plėtra realizuojama vadovaujantis Dviračių ir pėsčiųjų takų sistemos išvystymo Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano sprendiniais, T00075933, kuris patvirtintas Radviliškio rajono tarybos 2015 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. A-242-(8.2). Baisogalos miestelio teritorijoje yra suplanuoti tranzitiniai regioninės ir rajoninės reikšmės takai, miestelio rajonus numatyta sujungti vietinės reikšmės dviračių takais.

8.1.1 pav. Dviračių ir pėsčiųjų takų sistemos išvystymo Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano ištrauka (Šaltinis: www.planuojustatau.lt)

Atsižvelgiant į teritorijos geografinę padėtį, atliekamas administracinės funkcijas ir turistinį potencialą, tikslinga plėsti pėsčiųjų-dviračių infrastruktūrą ir užtikrinti ryšius su artimiausiomis gyvenvietėmis ir rekreacinėmis zonomis.

Susisiekimo infrastruktūros vystymo kryptys:

- siekiant užtikrinti saugias eismo sąlygas bei kokybišką susisiekimo sistemą, gerinant jos techninius parametrus ir įrengimą siūloma rekonstruoti/modernizuoti dalį esamų gatvių: Mokyklos g., Grinkiškio g., Stoties g. S.Neries g., Bažnyčios g., Sodų g, Serbentėlės I-sios g. atkarpą iki Sodų g., Serbentėlės III g. Kitų gatvių modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su teritorijų vystymo prioritetais;
- įrengti Taikos g. jungtį su Beržų g.;
- rezervuoti teritoriją perspektyvinei gatvei tarp kelių Nr.225 ir Nr.3404 (Mokyklos g.);
- asfaltuoti gatves rytiniame rajone: Žemaitės g., Vyšnių g., A. Vienuolio g., Liepų g., Alyvų g., Bijūnų g. atnaujinti esamus ir įrengti naujus šaligatvius visose miestelio gatvėse, kurios patenka į 1 prioriteto plėtros teritorijas. Įgyvendinimo eiliškumas sietinas su teritorijos vystymo prioritetais;
- nuolat atnaujinti ir diegti saugaus eismo priemonės;
- plėsti automobilių stovėjimo vietas traukos vietose;
- įgyvendinti specialiuoju planu suplanuotą dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą. Pirmoje eilėje užtikrinti bemotorio transporto jungtis su Pakiršinio k. teritorija, Baisogalos rekreacine zona ir Baisogalos II tvenkiniu (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.1.2.1 uždavinys);
- šalia traukos objektų įrengti dviračių aptarnavimo infrastruktūrą (dviračių stovus, saugojimo aikštes);
- įrengti elektromobilių įkrovimo prieigų stoteles prie miestelio aikštės, Maironio g. 46, Baisogala (2 įkrovimo vietos), ir kitose miestelio traukos vietose;
- naudoti elektros energiją viešojo transporto priemonėse (elektriniuose autobusuose), specialiojo transporto priemonėse (šiukšliavežėse) bei privačiose transporto priemonėse (elektromobiliai, hibridiniai automobiliai);
- atnaujinti ir plėsti miestelio gatvių, kelių, viešųjų teritorijų bei turistinių objektų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.2.2.2 uždavinys);
- atnaujinti ir (arba) plėsti viešojo transporto parką, taikant žaliuosius pirkimus ir įsigyjant ekologiškas, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto priemones (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.1.2.2 uždavinys).

9 INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO KRYPTYS

9.1. Vandentvarka

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra realizuojama vadovaujantis Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimu (T00089151), patvirtintu Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 21 d. sprendimu Nr. T-731, kuriame:

- 1) patikslintos viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos, nustatyti paslaugų teikimo būdai, aglomeracijų ribos. Vadovaujantis specialiojo plano sprendiniais, rajone buvo nustatytos 1 aglomeracijos teritorija: Radviliškio aglomeracija;
- 2) Ekonominio skaičiavimo ir aplinkosaugos vertinimo ataskaitos duomenimis Baisogalos miestelio teritorijoje numatyta centralizuotų tinklų plėtra, vandenvietės rekonstrukcija neaktuali;
- 3) Baisogalos miestelis priskirtas I PRIORITETO gyvenamosioms vietovėms¹⁰;

Vandens tiekimo infrastruktūra. Baisogalos miestelio teritorijoje išvystyta viešojo geriamojo vandens tiekimo sistema, kurią eksploatuoja UAB „Baisogalos bioenergija“. Miestelyje įrengta apie 9,73 km vandentiekio tinklų prie kurių prijungti 869 vartotojai, t. t. namų ūkiai – 810 (1289 gyventojai) ir 29 įmonės. Geriamas vanduo tiekiamas iš Baisogalos vandenvietės miestelio centrinėje dalyje visiems esantiems daugiabučiams namams, visuomeninės paskirties objektams ir daliai individualių gyvenamųjų namų.

Vandens tiekimo infrastruktūra nepakankamai išvystyta stoties rajone. Visoje miestelio teritorijoje nepakanka vandentiekio sužiedinančių linijų ir gaisrinių hidrantų. Geriamo vandens slėgio reguliavimą atlieka vandentiekio bokštas, kurio aukštis 40 m, rezervuaro tūris 500 kub.m. Esamas geležinkelio vandentiekio bokštas pagal paskirtį nenaudojamas.

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis planuojamoje Baisogalos miestelio teritorijoje veikia 1 gėlo geriamojo požeminio vandens vandenvietė. Tai **II grupės požeminio vandens vandenvietė** – su atmosferos krituliais, paviršiniu ir gretimų sluoksnių požeminiu vandeniu silpną ryšį turinti pusiau uždara požeminio vandens vandenvietė, įrengta iš dalies izoliuotuose vandeninguosiuose sluoksniuose. (9.1.1 lentelė).

9.1.1 lentelė. Duomenys apie planuojamoje teritorijoje esančią vandenvietę

Regist ro numer is	Vandenvietė	Eksploatuojamo geologinio sluoksnio indeksas	Vandenvietės grupė	Išteklių rūšis	SAZ projektas	SAZ įsteigtas	Būklė
2227	Baisogalos (Radviliškio r.)	D3st	IIb1	gėlas vanduo	yra	taip	naudoja mas

Miestelio poreikiams yra tiekiamas 205 m³/parą ; 17 m³/val. max vandens kiekis. 2020 m. atlikus tyrimus, nustatyta, kad geležies kiekis vandenyje yra Fe<0,01mg/l¹¹, t. y. žemiau leistinų normų ribų, kai leistinas kiekis yra 0,2 mg/l.

Siekiant išsaugoti geriamojo požeminio vandens kokybę vandenviečių teritorijose ir jų apylinkėse, vadovaujantis Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašu, steigiamos

¹⁰ I PRIORITETO gyvenamosios vietovės - kuriose gyventojų skaičius yra daugiau kaip 300 gyventojų ir, kuriose reikalinga plėsti centralizuotas viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemas, statant naujas vandenvietes, rekonstruojant vandenvietes, statant naujus vandens gerinimo įrenginius, išlaikant esamus valymo įrenginius gerame stovyje, statant naujus nuotekų valymo įrenginius, plečiant naujus ir rekonstruojant esamus vandentiekio ir nuotekų tinklus; (pagrindas: - Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimas, T00089151)

¹¹ Šaltinis: NVSC priežiūros laboratorijos Šiaulių skyriaus cėminių tyrimų protokole Nr. Ch-S 1362/2020.

vandenviečių apsaugos zonos (VAZ)¹². Planuojamoje teritorijoje esančiai vandenvietei yra nustatyta apsaugos zona, susidedanti iš trijų juostų. Griežto režimo apsaugos juosta (1-oji juosta) skirta saugoti vandenvietę ir joje esančius požeminio vandens kaptažo įrenginius nuo nuolatinės, atsitiktinės arba tyčinės taršos. Apribojimų juostos yra skirtos apsaugoti vandenvietę nuo mikrobinės (2-oji juosta) ir cheminės (3-joji juosta) taršos. Baisogalos vandenvietės ir jos VAZ lokalizacija yra pateikiama grafinės dalies brėžiniuose.

Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose taikomos specialiosios sąlygos, kurias nustato Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus 11 skirsnio 106 straipsnio reikalavimai.

Baisogalos miestelio bendrojo plano keitime numatomi teritorijos vystymo sprendiniai nepažeidžia Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 106 straipsnio nuostatų.

Buitinių nuotekų infrastruktūra. Baisogalos miestelio teritorijoje išvystyta buitinių nuotekų tiekimo sistema, kurią eksploatuoja UAB „Baisogalos bioenergija“. Miestelyje įrengta apie 8,4 km buitinių nuotekų tinklų, prie kurių prijungti 775 vartotojai, t. t. namų ūkiai – 746 (1249 gyventojai) ir 29 įmonės. Miestelio teritorijoje įrengtos 6 nuotekų siurblynės. Buitinės nuotekos šalinamos į uždarojo tipo biologinio valymo buitinių nuotekų valyklą. Prie buitinio nuotakyno prijungti centrinėje miestelio dalyje visi esantys daugiabučiai namai, visuomeninės paskirties objektai ir dalis individualių gyvenamųjų namų. Buitinių nuotekų infrastruktūra nepakankamai išvystyta stoties rajone ir pietinėje miestelio dalyje. Šiose miesto dalyse buitinės nuotekos kaupiamos rezervuaruose, o vėliau išvežamos į buitinių nuotekų valyklą.

Buitinių nuotekų valykla eksploatuoja UAB „Radviliškio vanduo“. Nuotekų valyklos projektinis pajėgumas yra 900 m³/parą, tačiau realiai išvaloma apie 260 m³/parą nuotekų, o sniego tirpsmo metu – apie 700 m³/parą. Nuotekų valykla turi didelius pajėgumo rezervus. Nuotekos išvalomos iki BDS7 = 23,2 mgO₂/l¹³. Išvalytos nuotekos išleidžiamos į melioracijos griovį, o iš jo į Kiršino upelį. Baisogalos nuotekų valymo įrenginiams sanitarinė apsaugos zona nenustatyta.

Paviršinių nuotekų infrastruktūra. Baisogalos miestelio teritorijoje ribotai išvystyta paviršinių nuotekų tiekimo sistema, įrengta apie 0,98 km paviršinių nuotekų tinklų, paviršinių nuotekų valymo įrenginių ir siurblių nėra. Paviršinių nuotekų tinklai pakloti centrinėje miestelio dalyje Maironio g. dalyje prie Laisvės a. ir J. Biliūno g.

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros vystymo kryptys:

- geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros ir jos objektų statybą miestelio teritorijoje vykdyti laikantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo, Statybos įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo ir vadovaujantis Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimo sprendiniais;
- įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimo sprendinius;
- užtikrinti, kad esami abonentai (vartotojai) gautų reikalavimus atitinkančios kokybės, saugų geriamąjį vandenį;

¹² Požeminio vandens vandenvietės apsaugos zona (toliau -VAZ), požeminio vandens vandenvietės apsaugai skirta teritorija, kuriai nustatytos ūkinę veiklą ribojančios sąlygos, sudaryta iš trijų juostų: 1-oji juosta – kurios paskirtis – apsaugoti vandenvietę nuo tyčinės ar atsitiktinės taršos ir kurioje draudžiama ūkinė ir kita veikla, nesusijusi su vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu; 2-oji juosta – kurioje ribojama mikrobiologinę ir cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla; 3-ioji juosta – už požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonos 2-osios juostos esanti matematiškai ar analitiškai apskaičiuoto pločio juosta, kurioje ribojama cheminę taršą galinti sukelti ūkinė veikla. 3-ioji juosta tarp sluoksnių vandenvietėje gali susidėti iš dviejų sektorių: 3a (kaptažo sritis gruntinio vandens sluoksnyje) ir 3b (kaptažo sritis eksploatuojamame sluoksnyje).

¹³ Šaltinis: VŠĮ LŽŪKT Laboratorija, tyrimų rezultatų protokolas Nr. 19/106.

- užtikrinti, kad surenkamos nuotekos būtų tvarkomos pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas visiems vartotojams iki 2030 m. prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos;
- atnaujinti/rekonstruoti susidėvėjusius vandentiekio ir nuotekų tinklus;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose vystyti inžinerinę infrastruktūrą, įrengiant apie 12,5 km vandentiekio ir 10,7 km nuotekų tinklų, paviršinių nuotekų tinklų turi būti įrengta apie 13 km.
- plėsti vandens tinklus sužiedinančias linijas, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas vandens tiekimas visiems vartotojams, įrengti antžeminius gaisrinius hidrantus;
- esamo vandens bokšto aukštis ir jo rezervuaro tūris pakankami, sprendinių laikotarpyje rekonstrukcija neaktuali;
- pirmiausia vandentiekio tinklus pakloti Mokyklos g. link stoties rajono, įrengiant nuotekų siurbines;
- pirmiausia buitinių nuotekų savitakinius tinklus pakloti Mokyklos g. link stoties rajono, įrengiant nuotekų siurbines;
- plėsti paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūrą centrinėje miesto dalyje ir pagrindinėse gatvėse, ties jais įrengiant išleistuvus ir nuotekų valyklas;
- Baisogalos vandenvietės ir buitinių nuotekų valyklos pajėgumai pakankami, projektinių sprendinių metu plėtra neaktuali;
- Baisogalos nuotekų valymo įrenginiams sanitarinė apsaugos zona nenustatoma;
- Valstybinės kiaulių veislininkystės stoties komplekso, esančio Baisogalos miestelio šiaurės vakarų dalyje, autonominė buitinio nuotakyno sistema, surenkanti tik šio komplekso buitines nuotekas ir jas biologiškai išvalytas išleidžianti į atvirą kanalą, į miestelio nuotakyno sistemą neperjugiama ir išlieka autonominė.

9.2. Energetika

Elektros energijos tiekimas. Baisogalos miestelis aprūpinamas elektra iš 35 kV įtampos elektros perdavimo tinklo, sujungto su 35/10 kV įtampos transformatorine pastote, kurioje sumontuoti 2x4,0 MVA transformatoriai. Miestelio teritorijoje išplėtotas 35 kV, 10 kV, 0,4 kV elektros tiekimo orinių ir kabelinių linijų ir transformatorinių tinklas. Elektros sistemą eksploatuoja AB „Energijos skirstymo operatorius“. Gatvių apšvietimo sistema yra išvystyta praktiškai visose pagrindinėse miestelio gatvėse.

Elektros energijos tiekimo vystymo kryptys

- modernizuoti esamą elektros energijos skirstomąjį tinklą, keičiant susidėvėjusius įrenginius ir optimizuojant transformatorinių galias;
- keisti susidėvėjusias elektros oro linijas naujomis kabelinėmis linijomis;
- perspektyvoje tikslinga sukabeliuoti 2 ruožuose:
 - a) sukabeliuoti 10 kV orinę liniją konvertuojamoje sodų teritorijoje nuo Sodų g. iki 35/10 kV įtampos transformatorinė pastotės;
 - b) sukabeliuoti 10 kV orinę liniją nuo sankirtos su magistraliniu keliu Nr.144 iki 35/10 kV įtampos transformatorinė pastotės;
- perspektyvoje tikslinga įrengti/pratęsti gatvių apšvietimo infrastruktūrą urbanizuojamose ir konvertuojamose sodų teritorijose;
- vykdant gatvių apšvietimo priežiūrą būtina tęsti apšvietimo sistemos modernizaciją, t. y. atnaujinti atramas, diegti šviestuvus su LED lempomis bei individualiu apšvietimo intensyvumo reguliavimu;
- naujai įrengiamas elektros linijas, planuoti požeminiais kabeliais.

Šilumos tiekimas. Baisogalos miestelyje veikia centralizuota šilumos tiekimo sistema. Baisogalos miestelyje veikia 1 katilinė, kurią eksploatuoja UAB „Baisogalos bioenergija“. Šildymo sezono metu tiekia šilumą miestelio centrinėje dalyje esantiems daugiabučiams namams, visuomeninės paskirties objektams: Baisogalos gimnazijai, mokyklai – darželiui, Baisogalos kultūros centrui, seniūnijai, Baisogalos PSCP ir kt.. Miestelyje įrengta apie 5,5 km šilumos tinklų, prie kurių prijungti 611 vartotojai (584 namų ūkiai) ir 27 įstaigos. Atlikus renovaciją 2003 metais pagrindinis naudojamas kuras – biokuras. Katilinės instaliuota galia 7,5 MW,

sumontuoti 2 katilai. Per metus suvartotos šilumos kiekis 2020 metais sudarė 6465 MWh. Lietuvos gyvulininkystės instituto pastatų kompleksas turi autonominę centrinio šildymo sistemą su CŠT katiline. Privačių namų gyventojai šilumos gamyba rūpinasi individualiai.

Šilumos tinklų vystymas ir rekonstrukcija Baisogalos miestelyje realizuojami vadovaujantis Šilimos ūkio specialiuoju planu, kuris patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. A-230-(8.2) „Dėl šilumos ūkio specialiojo plano tvirtinimo“. Vadovaujantis minėtu planu šilumos tinklų aptarnaujama zona išskirta centrinėje miesto dalyje, šilumos tinklų plėtra nenumatoma.

Šilumos gamybos sistemos vystymo kryptys:

- parengti Šilimos ūkio specialiojo plano keitimą, kuris patvirtintas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. A-230-(8.2) „Dėl šilumos ūkio specialiojo plano tvirtinimo“;
- vykdyti Radviliškio rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginio plėtros plano tikslus ir uždavinius;
- užtikrinti nepertraukiamą energijos gamybą - nenutrūkstamą energijos tiekimą iš saugių, patikimų ir rinkos taisyklėmis veikiančių šaltinių. Pagal poreikį atlikti katilinės modernizaciją;
- modernizuoti Radviliškio rajono savivaldybės šilumos tiekimo sistemą, ją pritaikant atsinaujinančių ir alternatyvių išteklių naudojimui bei plėtrai (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.2.2.1 uždavinys);
- vykdyti visuomeninės paskirties pastatų modernizaciją;
- siekti investicijų pritraukimo darniajam šiluminės energijos gaminimui, kokybiškų paslaugų teikimui, minimizuoti nuostolius, didinti naudą vartotojams;
- skatinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą, įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- Lietuvos gyvulininkystės instituto pastatų kompleksas, turintis savo atskirą centrinio šildymo sistemą su CŠT katiline, ir ateityje šilumine energija bus aprūpinamas iš šios autonominės sistemos.

Gamtinių dujų tiekimo vystymo kryptys. Baisogalos miestelyje gamtinių dujų infrastruktūra neišvystyta. Miestelio teritorijoje nėra suslėgtų ir suskystintų gamtinių dujų, biudujų, vandenilio dujų pildymo punktų. Sprendinių įgyvendinimo laikotarpyje netikslinga numatyti gyvenamųjų teritorijų dujifikavimą. Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų savininkus, kurie naudoja skystą ir kietą neatsinaujinantį kurą, siūloma raginti naudoti atsinaujinančių išteklių energiją: saulės, geoterminę, aeroterminę, biomasės energiją ir t.t.

Atsinaujinančių išteklių infrastruktūra. Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas yra vienas iš pagrindinių tvarios energetikos plėtros uždavinių. Darni energetika apima išteklius ir aplinką tausojančius aprūpinimo energija būdus, kai didinamas energijos vartojimo efektyvumas ir tradiciniai energijos būdai keičiami atsinaujinančių išteklių energija. Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos ir Energetikos plėtros programos įtvirtinti tikslai iki 2030 m.:

- energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, sudarytų ne mažiau kaip 45 proc.;
- atsinaujinančių energijos išteklių energijos dalis visų rūšių transporto sektoriuje sudarytų ne mažiau 15 proc.;
- elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis elektros suvartojimo balanse sudarytų ne mažiau 45 proc.;
- centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis šilumos energijos balanse sudarytų ne mažiau kaip 90 proc., o namų ūkiuose – 80 proc.

Baisogalos miestelyje atsinaujinančių išteklių infrastruktūra vystoma vadovaujantis Radviliškio rajono Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano 2021-2030 m. nuostatomis ir Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendimais, T00089406. Vadovaujantis minėtais dokumentais, Baisogalos miestelyje atsinaujinantys kuro ir energijos ištekliai yra biomasės (medienos), saulės, geoterminės ir aeroterminės energijos. Vėjo elektrinių statyba miestelio teritorijoje negalima.

Atsinaujinančių išteklių infrastruktūros vystymo kryptys:

- vykdyti Nacionalinės energetikos nepriklausomybės strategijos ir Energetikos plėtros programos iki 2030 m. įtvirtintus tikslus;
- vykdyti Radviliškio rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginio plėtros plano tikslus ir uždavinius;
- plėsti atsinaujinančių išteklių energijos infrastruktūrą pramonės, statybos, žemės ūkio, transporto ir namų ūkio poreikiams tenkinti;
- laisvos galios elektros energijos gamintojų prijungimui Baisogalos miestelyje ir greta esančiose teritorijose nėra. Reikalingas esminis skirstomojo ir perdavimo tinklo rekonstravimas norint prijungti gamintojų elektrines, todėl sprendinių laikotarpyje elektros gamyba nenumatoma, išskyrus elektrines miestelyje esančių pramonės, statybos, žemės ūkio, transporto ir namų ūkio poreikiams tenkinti;
- visuomeniniuose objektuose įrengti saulės šviesos energijos elektrines, kurios pilnai tenkins konkretaus objekto poreikį:

	Objekto pavadinimas	Adresas	Metinis suvartojimas kWh	Saulės el. galia pilnam poreikiui, kW
1	Baisogalos kultūros centras	Maironio g. 46, Baisogala	28339	28
2	Baisogalos PSCP	Žebenkos g. 2, Baisogala	72264	70
3	Mokykla – darželis	Grinkiškio g. 18, Baisogala	50623	49
4	Baisogalos gimnazija	Mokyklos g. 25 Baisogala	52752	51
5	Baisogalos seniūnija	Mokyklos g. 4 Baisogala	11464	11

- naudoji elektros energiją viešojo transporto priemonėse (elektriniuose autobusuose), specialiojo transporto priemonėse (šiukšliavežėse) bei privačiose transporto priemonėse (elektromobiliai, hibridiniai automobiliai);
- įrengti elektromobilių vietų įkrovimo stotelę prie aikštės, Maironio g. 46, Baisogala (2 įkrovimo vietos);
- atnaujinti ir (arba) plėsti viešojo transporto parką, taikant žaliuosius pirkimus ir įsigyjant ekologiškas, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto priemones ((pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.1.2.2 uždavinys);
- atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą bevariklio transporto priemonėms (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.1.2.1 uždavinys);
- atnaujinti ir plėsti Radviliškio rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų bei turistinių objektų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones (pagrindas: 2021-2030 m. strateginio plėtros plano 3.2.2.2 uždavinys).

9.2. Ryšių infrastruktūra

Baisogalos miestelyje paklota telefono kanalizacija, interneto kabeliai ir žinybinės ryšių komunikacijos, priklausančios AB „Lietuvos geležinkeliai“. Šiuo metu miestelyje galima naudotis visų mobiliojo ryšio operatorių teikiamomis paslaugomis, viešojo interneto prieiga veikia Baisogalos kultūros centre. Mobiliojo ryšio stotys yra sumontuotos ant vandentiekio bokšto, bažnyčios bokšto. GSM ryšio stiebas įrengtas prie geležinkelio stoties. centralizuota šilumos tiekimo sistema. Miestelyje veikia AB „Lietuvos paštas“ skyrius.

Ryšių infrastruktūros vystymo kryptys:

- plėsti viešojo interneto prieigos taškų skaičių ir sudaryti sąlygas gyventojams naudotis internetu;
- sudaryti sąlygas naujų telekomunikacinių paslaugų diegimui ir tiekiamų paslaugų kokybės gerinimui;
- plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą ir galimybę naudotis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieiga;
- išlaikyti esamą pašto paslaugų tinklą.

9.3. Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymo paslauga yra teikiama visiems Baisogalos miestelio atliekų turėtojams. Mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose komunalinių atliekų surinkimo aikštelėse, o iš individualių namų surenkamos individualiais konteineriais. Miestelio teritorijoje surinktos ir netinkamos naudoti atliekos šalinamos Šiaulių regiono nepavojingų atliekų sąvartyne, esančiame Jurgeliškių k. 9, Šiaulių rajone. Įrengta nauja didelių gabaritų atliekų ir pavojingųjų atliekų bei antrinių žaliavų surinkimo aikštelė, adresu Užupio g. 5, Baisogalos k. Didelių gabaritų atliekų aikštelė vakarinėje miestelio dalyje likviduota.

Radviliškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą reglamentuoja Radviliškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. vasario 19 d. sprendimu Nr. TSP-797.

Atliekų tvarkymo vystymo kryptys:

- gerinti esamų buitinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių būklę, pagal poreikį rengti naujas aikšteles urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose;
- vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai;
- skatinti efektyvų gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, didinant komunalinių atliekų perdirbimo (įskaitant kompostavimo) ir naudojimo apimtį;
- užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

9.4. Gaisrinė sauga

Gaisrinės saugos normose teritorijų planavimo dokumentams rengti, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312) 16 punkte nurodyta, kad rengiant savivaldybių ar jų dalių bendruosius planus, teritorijos, skiriamos priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms (gaisrinėms komandoms), arba susisiekiama komunikacijos išdėstomos taip, kad atstumas vykstant artimiausiu keliu į tolimesnį įvykio vietą miesto gyvenamosiose vietovėse būtų ne didesnis kaip 5 km, atvykimo į įvykio vietą kaimo gyvenamosiose vietovėse – ne didesnis kaip 12 km. Baisogalos miestelio centre yra įsikūrusi Radviliškio priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Baisogalos ugniagesių komanda. Miestelyje esamos priešgaisrinės pajėgos padengia visas miestelio urbanizuotas teritorijas.

Baisogalos miestelyje nėra gaisrinių hidrantų. Priešgaisrinė vandens atsarga yra laikoma požeminiame priešgaisriniame rezervuare. Taip pat vanduo gaisrų gesinimui imamas iš atvirų vandens telkinių, esančių šiaurinėje miestelio dalyje.

Gaisrinės saugos infrastruktūros vystymo kryptys:

- plėsti sužiedinančius vandentiekio tinklus;
- esamuose ir planuojamuose vandentiekio tinkluose gaisrams gesinti turi būti naudojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kai nėra galimybės jų įrengti, gali būti suprojektuoti ir įrengti požeminiai gaisriniai hidrantai;
- vandentiekio tinkluose reikalingų statyti gaisrinių hidrantų skaičius yra nustatomas įvertinus vandens debitą (poreikį) gaisrui gesinti;
- vandentiekio tinklą, kuriuose gali būti įrengiami gaisriniai hidrantai, skersmuo turi būti ne mažesnis kaip 100 mm, tinklai turi atitikti pirmą patikimumo kategoriją pagal STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvai. Pastato inžinerinės sistemos. Lauko inžineriniai tinklai“ 374 p.;

- teritorijose, kur nėra numatytas vandentiekis, pagal priešgaisrinius reikalavimus turi būti įrengti priešgaisriniai rezervuarai.